

1 PAVUČINA

FOTO: JARAN MAREŠ, 2007

20 Kč - 2009

Ahoj človče!

Tak jsem se právě narodila. Několik pilných křížáků mne utkalo do spící zimní trávy ozdobené ledovými květy. Ale, jak mi řekli, nejsem prvorozená. Můj zrod usnadnily Šklíba a Qičala, mé dvě starší sestry. Za to jim patří můj dík a úcta, ale stejně ze mne vyroste úplně nové a nezávislé dítko! Samozřejmě, že bez tebe, Človíčku, to nepůjde. Teď mne držíš opatrně v dlaních a hloubáš asi nad tím, co nového v sobě ukrývám. Já ti to tedy pošeptám...

Budu se snažit tě pobavit, trošku poučit, možná že oživím i tvé vzpomínky, poskytnu ti prostor pro tvé příběhy a názory a odhalím ti život fakultní jako pestrou mozaiku utvářenou každodenními radostmi a starostmi. V tuto chvíli jsem ale jen tvá Pavučina - ukrývám v sobě tradici, seriózní a odpovědnou práci. Mé osově nitky chápej jako propojující vlákna nejrůznějších sfér, zvýraznění mé otevřenosti všem názorům. Ne vše mohu zachytit, avšak s každým novým názorem jsem úplnější a mohu ti ukázat svět jinak, pohledem jiných lidí. Proto se vždy budu těšit na tvé myšlenky, o které se rozhodneš s jinými podělit. Vždyť záleží na každém z vás, zda si spolu vytvoříme zaprášený, potrháný chomáč vláken v koutě, a nebo krásnou, pravidelnou strukturu s množstvím perel, jaká bývá ke spatření za úsvitu mezi křovisky, orosená živou vodou. A pokud mne budeš chtít poznat víc, s radostí tě uvítám v okruhu svých tvůrců - redaktorů a přispěvatelů.

Nyní však ti přeji příjemné chvíle strávené nad rozplétáním mých jemných, pavučinových vláken.

Redakce

Škola

	* Máme mnoho titulů	2
	* Sádky	4
	* Výkřiky ze tmy	4
Rozhovory	* Rozhovor s Ing. Miloslavem Šimkem	5
	* Kurz Formování profesního profilu	6
	* Hlášky	8
	* Rozhovor se Šárkou Klementovou	9
	* Všechno zlé je pro něco dobré	11
Počítače	* Počítače a my	12
Vaše názory	* Trocha pláče nad rozlitym mlékem	14
	* Matematika a "prerekvizitace" fyzikály	17
	* Výkřiky ze tmy	14
Přednášky	* Studentské hodnocení přednášek	19
Senát	* Zprávy ze senátu	22

Inzerce

	* Milý čtenáři	23
	* Attavena v Pavučině	23

Věda

Střepy z vědy	* Nevěřte na globální oteplování? Věřte.	24
	* Dafnie a řasy	25
	* Science and limnology	25
Věda	* Granty, granty, granty ...	26
	* Zimní geobotanický kurz ...	29

Společnost

	* MHD	31
	* Jednotné maturity	32
	* Umění odejít	34

Kultura

	* Filmový klub BF + program klubu	36
	* Jiří Trnka stále mezi námi	37
	* Projekt Milénium Jihočeského muzea	38
	* Zeptali jsme se na váš kulturní život (rozhovor s Milanem Štechem)	39

Vlastní tvorba

	* Každý z nás je spisovatelem	40
Poezie	* Víla	42
	* Upírka	42
Próza	* Hadi květ	43

Volný čas

	* Jedna neobyčejná sobota...	47

Tiráž

	51

Úvodní slovo

Články, názory a vůbec všechny příspěvky věnované škole jsou obvyklou a tradiční součástí studentských časopisů. Jednou jsou pojaty jako těžká recese, jindy jsou jen suchými informacemi. My bychom byli velmi rádi, kdyby se nám společně na stránkách Pavučiny podařilo vytvořit živý kaleidoskop názorů a zajímavých informací propletených do pestré a pulsující směsi čtíva. Nechceme jen ironizovat a kritizovat. Rádi bychom dávali podněty k zamyšlení a sem tam ukazovali na nešvary, které se někdy objevují. Doufáme, že se nám podaří vás i pobavit a když jinak nedáte, tak občas i poučit. ☐

- red -

Máme mnoho titulů...

aneb: akademický titul "doktor přírodních věd"

Z mnoha hledisek jsme chudá země, ale jsme-li v něčem bohatí, pak jsou to jistě tituly. Pokud jde o počet a pestrost jejich druhů, předčímě jistě i Němce, a ti si na titulech vždy zakládali. Rozhodně nás asi nikdo nepředstihne, pokud jde o zmatky kolem titulů, snad ani bývalí Sověti, kteří značný díl toho našeho zmatku mají na svědomí.

Vysokoškolský zákon č. 172/1990 Sb. se pokusil přiblížit soustavu stupňů vysokoškolských studií stavu dnes obvyklému ve světě a spolu s tím zavést i odpovídající označení absolventů. Třem fázím vysokoškolského studia odpovídaly akademické tituly "bakalář" a "magistr" (u technických škol "inženýr") a akademicko-vědecký titul "doktor". Na rozdíl od prvých dvou se zkratka třetího psala za jménem, a to v podobě "Dr.", dosti neobvyklé jinde ve světě. Tehdy byly pro české země nové nejen tyto tituly, ale i samo uspořádání studia do tří stupňů. Na řadě vysokých škol zůstalo dodnes tříleté bakalářské studium zcela odděleno od pětiletého magisterského (inženýr-

ského), a tak jsme i nadále měli magistry, kteří nikdy nebyli bakaláři. Nicméně třem úrovním délky studia odpovídala tři různá označení absolventů a použité termíny byly pro svět srozumitelné, s výhradou té nešťastné zkratky "Dr." za jménem pro absolventy onoho nejvyššího možného vysokoškolského vzdělání.

Teď je na místě letmý pohled do dávnější minulosti, jejíž pamětníci (a nositelé tehdejších titulů) jsou dodnes mezi námi. Bakalářské studium a jeho absolventy v tomto století u nás nenajdeme. Než na univerzitní školství dopadlo komunistické řízení, končili někteří absolventi studium s titulem "doktor" (na fakultách přírodovědeckých "RNDr.", na filosofických "PhDr." - třeba i někteří matematici nebo absolventi přírodovědných oborů filosofické fakulty před oddělením přírodních věd), ale jiní bez titulu. Záleželo na způsobu ukončení studia, disertaci a typu závěrečné zkoušky. To všechno skončilo nástupem totalitního režimu: absolventi vysokých škol se stali "promovanými...", třeba biologie, chemiky, a pod. Navíc se objevil nový typ a stupeň vzdělání: postgraduální vědecká příprava - aspirantura - s udělovanou zcela nelogickou "vědeckou hodností kandidát věd". Teprve v druhé

polovině šedesátých let byly obnoveny rigorózní zkoušky a na jejich základě a v různých letech za různých podmínek získávané tituly doktor, třeba "doktor přírodních věd, RNDr.". Tady je podstatně si uvědomit zásadní rozdíl mezi tímto titulem, k němuž vedlo pětileté studium a nějak specifikovaná zkouška, a titulem "doktor" podle zákona z roku 1990, který byl vyhrazen absolventům tříletého doktorandského studia, tedy k němu vedlo celkem osm let vysokoškolských studií.

Jaký je ale současný stav podle nového vysokoškolského zákona č. 111/1998 Sb.? Ten se totiž pokusil zkombinovat všechno dohromady. Nadále máme tři stupně vysokoškolského studia, studijní programy bakalářské, magisterské (případně tzv. navazující magisterské, je-li do nich možno vstoupit až po absolvování některého programu bakalářského) a doktorské. Změnila se zkratka pro "doktory" - absolventy doktorských programů. Přiblížila se anglo-americkým zvyklostem v podobě "Ph.D." a píše se opět za jménem. Absolventi doktorandského studia z let 1990 až 1998 mohou požádat o doklad opravňující je také používat tuto zkratku. Protože doktorské programy jsou i na technických školách, nedají si kolegové inženýři vzít psaní "Ing. X.Y., Ph.D." - a obdobně se můžeme setkat i s "Mgr. X.Y., Ph.D.", což by ve světě byl opravdu nesmysl. Získá-li někdo dalším studiem vyšší titul, předchozí nižší přestane pochopitelně užívat. Ne tak u nás. Ale to zdaleka není všechno.

Zákon 111/1998 Sb. obnovil pro absolventy magisterských studijních programů možnost získat titul "doktor přírodních věd", ve zkratce "RNDr." uváděné před jménem (a případně

obdobně u jiných oborů "doktor filozofie, práv, farmacie a doktor či licenciát teologie"). Podmínkou pro získání tohoto titulu je předchozí získání akademického titulu "magistr", předložení a obhajoba rigorózní práce a posléze vykonání rigorózní zkoušky. Tím se zmatečná a nesmyslná soustava titulů z minulosti opět rozbíhá ke svým zářným zitrkům.

Opět budeme mít nositele titulů před i za jménem. Po jistých rozpacích jsme na naší fakultě uznali, že se nemůžeme vzpírat pevné ruce zákona, a tak i ve Studijním a zkušebním řádu najdete příslušný článek 8 o státní rigorózní zkoušce. Ta se koná z téže oblasti studia, do které spadal absolvovaný magisterský studijní program, a zahrnuje vedle oboru daného tímto programem i jeho širší souvislosti a předpoklady. Podmínkou a současně rigorózní práci musí být publikace uchazeče uveřejněná (přijata k uveřejnění) v časopise, který v posledních čtyřech letech aspoň jednou dosáhl impaktového faktoru nejméně 0,3.

K rigorózní zkoušce se podrobněji vrátíme někdy v budoucnu. Dnes ještě jedna kuriozita, která se může týkat

několika našich absolventů: komu se podařilo v období let 1990 až 1998 ukončit doktorandské studium a získat akademickovědecký titul "doktor" a přitom předtím absolvoval magisterské studium s titulem "magistr" (ten mohl získat i potvrzením svého univerzitního studia ukončeného před rokem 1990),

má nárok nejen na vydání potvrzení o užívání zkratky "Ph.D." za jménem, ale také na vystavení diplomu na akademický titul "doktor přírodních věd", ve zkratce "RNDr." uváděné před jménem, a to bez rigorózní zkoušky! □

zBr -

Jak již název naznačuje, pod touto hlavičkou budou pravidelně v Pavučině zachytávány problémy studentů, kteří neví na koho se obrátit, či jejichž stížnosti a povzdechy zůstávají nevyšlyšeny. Třeba se tímto způsobem dostanou k uším, jež nezůstanou hluché.

"Jak se bude započítávat známka z kurzu Angličtina pro 5. semestr? Do průměru ze studia nebo do průměru z bakalářských státnic?"

"Nebylo by možné nějakým způsobem zlepšit komunikaci mezi jednotlivými fakultami?"

SÁDKY - 032

Byl jsem požádán, abych široké fakultní veřejnosti v krátkosti představil algologickou laboratoř 032 nacházející se Na Sádkách a náležící katedře botaniky, jejímž (ne)studentům je primárně určena. Doufám, že mých pár řádků někomu k něčemu bude.

Nejdříve bych začal osazenstvem místnosti. Jejím pánem a vládcem je Hanys (Honza Kaštovský) se kterým se dohaduje využívání laboratoře a jejího vybavení. Dalšími stálými obyvateli jsou Klára Kubečková, Jitka Lodeová a Tonda Volf. Kromě výše uvedených sem dochází pracovat několik dalších lidí, z nichž nejvýznamnější je Honza Kučera. Ten si zatím nejlépe ze všech rozumí s digitální kamerou o které se zmíním později. Abych nezapoměl, do místnosti je mimo přítomnost obyvatel limitovaný přístup. To znamená, že klíče vám vrátí jen v případě, že

jste na seznamu oprávněných osob. Pokud v něm nejste, domluvte se s Hanysem nebo Honzou Kučerou. A nyní k technice ve dvaatřicetce umístěné. V první řadě je to mikroskop OLYMPUS CX 40 na němž je namontována digitální kamera OLYMPUS DP 10. Její maximální rozlišení je 1280 x 1024 bodů při šestnácti milionech barev. Je připojena na poměrně slušný počítač osazený mechanikami ZIP 100, CD-ROM a CD-RW a na kterém je mimo jiné nainstalován software pro práci se získanými snímky (měření kdečeho, spojování několika snímků téhož objektu, grafická úprava snímků). K tomuto počítači je připojena také barevná inkoustová tiskárna HP DeskJet 690C (časem možná bude nahrazena nějakou lepší). Z ostatního vybavení místnosti ještě zmíním postarší (ale funkční) flow box, mikrovlnnou troubu (na sterilizaci nádobí), lednici West-Frost (lednice s prosklenými dveřmi) a plechovou "krabici" s UV zářivkou uvnitř. □

T. Hauer

Rozhovor s Ing. Miloslavem Šimkem

Požádali jsme Ing. Šimka o odpovědi na následující otázky. Byl tak laskav, udělal si na nás čas a odhalil nám své myšlenky na poli pracovním i soukromém.

Mohl byste se na úvod v krátkosti představit čtenářům Pavučiny?

Pocházím z Moravy, vystudoval jsem vysokou školu v Brně a pak jsem pracoval dva roky v zemědělství na Znojemsku. Od roku 1986 pracuji v Ústavu půdní biologie Akademie věd ČR, se vznikající fakultou jsem začal spolupracovat vlastně hned od jejich počátků.

Proč jste se stal studijním proděkanem pro doktorandy?

Proč? No, já nevím, pan děkan si mě vyhlídl jako oběť. (úsměv)

Funkce studijního proděkana pro doktorandy dříve nebyla - byl proděkan pro doktorské studium, vědu a výzkum dohromady. Poslední touto proděkankou byla doktorka Straškrabová, která po vlastních zkušenostech usoudila, že je toho na jednoho člověka mnoho, a když předávala svou funkci, tak navrhla panu děkanovi, aby pro příště existoval proděkan pro doktorandy a zvlášť pro vědu a výzkum. Pan děkan stál najednou před problémem, jak místo jednoho proděkana najít dva.

Měl jste blízko k doktorandům?

Myslím že ano, snad trochu věkem a také jsem, byť částečně a v zastoupení, tři školil.

Kolik je vůbec v současné době doktorandů na fakultě?

Doktorandů je 118, z toho 28 je distančních a 19 má přerušené studium. Tento týden dobíhají přijímací pohovory s novými - celkem 12 - uchazeči.

Jaké největší problémy mají doktorandi?

Já nevím, jestli je to problém, ale největší změna je, že se s novým zákonem trochu změnilo pojetí doktorského studia. Dřív, řekněme před deseti lety, se to jmenovalo vědecká výchova. Dneska jde o doktorské studium, a už v tom pojmu je naznačena změna nazírání na dotyčného mladého člověka. Dřív probíhala vědecká výchova i ve vědeckých ústavech. Dneska je ale doktorské studium svěřeno pouze univerzitám a na dotyčného je nazíráno jako na studenta - studenta doktorského studia.

Ing. Miloslav Šimek, Csc.

⇒ narodil se 4. 1. 1956 v Dačicích, je ženatý a má 2 děti

⇒ po gymnáziu v Moravských Budějovicích studoval na Agronomické fakultě VŠZ v Brně

⇒ dva roky pracoval v JZD Jevišovice (okr. Znojmo) jako agronom

⇒ r. 1986 dokončil interní aspiranturu v oboru botanika-ekologie při ÚKE ČSAV v Českých Budějovicích, zde také pracuje jako vědecký asistent a později jako samostatný vědecký pracovník na ÚPB (AVČR) - zabývá se především studiem přeměn dusíku v půdě, analýzou mikrobiálních metabolitů, studiem vlivu biologicky aktivních látek na mikroorganismy, ekofyziologií půdních organismů, etc.

⇒ od r. 1991 vedoucí oddělení půdní mikrobiologie a chemie ÚPB

⇒ souběžný pracovní poměr na BF JU - odborný asistent

⇒ 1999 - studijní proděkan pro doktorské studium

⇒ v lednu 2000 se habilitoval v oboru ekologie

Kurz Formování profesního profilu

V zimním semestru u nás ve třech víkendových blocích proběhl velmi zajímavý kurz. Nebyla to jenom obyčejná přednáška. Jeho náplní a posláním dvou externích lektorů, Miloslava Hrubého a Olgy Medlíkové, kteří se zabývají přednášením profesionálně, bylo přiblížit posluchačům a naučit je co možná nejvíc z umění komunikace a efektivní sebe prezentace. Konkrétně jsme se dozvěděli, jak vystupovat na veřejnosti, jaké jsou zásady mimoslovní komunikace, s jakou strategií nejlépe uspět u přijímacího pohovoru,

dokončení na protější straně

Myslíte si, že je to dobře, nebo špatně?

Já myslím, že toto pojetí není příliš šťastné, protože smyslem vědecké výchovy či doktorského studia je naučit se vědecky pracovat, pochopit metodologii a etiku vědecké práce, poznat její principy a konečně konkrétním, třeba jen malíčkým příspěvkem rozšířit a obohatit naše poznání světa - ostatně vědecky pracovat se člověk učí vlastně pořád. Naopak smyslem by nemělo být absolvování mnoha různých předmětů a pouhé plnění "studentských" povinností. Naštěstí, myslím, na naší biologické fakultě není v tomto smyslu situace nijak zlá a jistě k tomu přispívá i fungující a rozmanitá spolupráce s ústavu Akademie věd.

Chápu sami doktorandi doktorské studium jako přípravu pro vědeckou dráhu, nebo jako další studium?

Určitě existují doktorandi, kteří se spokojí s tím, že jsou nadále studenty, ale je to individuální. Jsou mnozí jiní, kteří jsou samostatnější, cílevědomější, aktivnější - pro takové lidi není současný stav žádnou zásadní nevýhodou, ti se vyznají a umí si vnější okolnosti přizpůsobit vlastním potřebám a cílům.. Ale přesto si myslím, že jsou doktorandi, a že jich zase nebude tak málo, kteří doktorské studium berou především jako další studium, jako prodloužení studentských let.

Je při přijímacím řízení kladen důraz na to, jestli dotyčný má předpoklady stát se vědeckým pracovníkem?

Přijímací řízení je dnes v rukou oborových rad - ty navrhuji složení přijímacích komisí a aktivně se účastní přijímacích řízení. To je další změna, kterou přinesl nový zákon. Dříve existovaly na naší fakultě tři směrové rady. Jenže přibylo a stále přibývá mnoho nových doktorandů, a tak vznik oborových rad - kterých je jedenáct - považují za přínos. Obory doktorského studia jsou užší, a každá oborová rada může mít dobrý přehled o svých studentech.

S doktorandy jsem se vás naotravovala už dost - tak teď skočím, s dovolením, úplně někam jít: Proč jste se stal vědcem?

Já jsem studoval vysokou školu zemědělskou a po absolvování jsem pracoval v praxi jako agronom - měl jsem na starosti několik traktoristů a dělnic, později úsek hnojení a ochrany rostlin a jiné "praktické" povinnosti. Pak se ale věci vyvinuly jinak a dostal jsem nabídku

nastoupit do aspirantury (tak se tehdy doktorské studium, vlastně vědecká výchova, nazývalo). Já jsem tenkrát dost váhal, ale protože i další okolnosti tomu byly nějak nakloněny, rozhodl jsem se zcela změnit své zaměření.

S odstupem času, jste spokojený?

Jsem spokojený, ale tenkrát, když jsem se rozhodoval, tak to nebylo tak jednoznačné. Je to úplně jiný typ práce. Pozitivum práce jako agronoma, to od čeho se mi špatně odcházelo bylo, že jsem poměrně brzy za viděl za sebou výsledky své práce.. Vědecká práce, organizační práce, práce proděkana - tam se nemusí poznat celý život, jestli to člověk dělá dobře.

A jaké máte koníčky, záliby?

Dřív jsem hodně fotografoval, ale práce postupně ubírala čas. Přeci jenom "sedím na dvou židlích", jak se říká - v akademickém ústavu a na fakultě - a i když to nejsou dvě práce, je to víc než jedna. Takže toho času tolik není. Ale samozřejmě přeci jen nějaký čas je - člověk má nakonec tolik času, kolik si ho udělá. Takže koníčkem, jistou formou odpočinku, je mi snad práce - tedy fyzická práce.

Takže třeba na zahrádce?

Na zahrádce a na chalupě.

Pěstujete zeleninu nebo kytičky?

Já jsem prakticky založený člověk, moje žena, ta pěstuje všechno, ale já bych byl spíš pro zeleninu a ovoce.

To bych mohl na sebe prozradit: já třeba, když dostávám dárky, tak mě zvlášť potěší praktické.

Takže vám někdo udělá radost třeba rýčem?

Když se to hodně přežene, tak třeba i rýčem. (úsměv)

Čtete rád?

Rád čtu a čítával jsem hodně. Teď trochu méně, toho času tolik není.

Jenom odbornou literaturu, nebo i beletrii?

I beletrii. Záměrně se nespécializuji. Mám vždycky takové období - třeba půl roku čtu detektivky. Teď zrovna jsem objevil Kohouta... Na druhou stranu jsou knihy, ke kterým se vracím, které vlastně čtu pořád, třeba Osudy dobrého vojáka Švejka, a pak biblí.

vyzkoušeli jsme si, jaké to je stát před kamerou, naučili jsme se několik protistresových cvičení a ještě mnoho dalších užitečných věcí. Nikdo z účastníků se jistě nestal naráz dokonalejším člověkem, ale každý jistě pronikl hlouběji do tohoto "učení", a bude si lépe uvědomovat své slabé a především silné stránky, aby se mohl zlepšovat. Podle mého názoru je ovládnání zmíněných dovedností obrovskou výhodou každého člověka, a proto bych všem, nejen studentům, absolvování tohoto semináře vřele doporučil. Myslím, že s pomocí garanta kurzu Richarda Tichého je naše fakulta zase o něco napřed.

□

- atreides -

A co hudba?

K hudbě nemám bohužel žádný vztah. Nicméně někde v genech to je, protože oba naši synové mají hudební nadání.

Chtěl byste vzkázat něco závěrem?

Začali jsme si spolu povídat na téma doktorského studia a rád bych se k němu vrátil. Z vysokoškolského zákona vyplývá, že se jedná o třetí stupeň studia - nese tedy s sebou spoustu studijních povinností všeho druhu, a to ať se nám to líbí nebo nelíbí. Myslím si, že si tuto skutečnost ještě všichni doktorandi na naší fakultě ještě neuvědomují. Mám za tu krátkou

dobu ve funkci proděkana dost zkušeností s tím, že mnoho doktorandů žádá o různé výjimky, mnohdy jsou tyto žádosti opodstatněné, ale ne vždy. Nemůže se stát z výjimek pravidlo. Ukazuje to možná i na to, že ani s těmi pravidly nemusí být vše v pořádku - ale to by mohl být námět na nějaký příští příspěvek.

- Niina -

Výroky doc. Zrzavého na přednáškách z evoluční biologie:

K rozmnožování člověka:

"Babička je v podstatě evoluční novinka, takový helper."

K sexualitě:

"Libání je dobrá metoda k šíření herpesvirů."

K reparaci mutací:

"Přijde reparační protein, řekne: Cákryš, tady nám to nepáruje..."

K nevhodám sexuality:

"Představte si, že se v populaci, kde má každá žena 2 dcery a 2 syny, objeví samice množící se partenogeneticky- mimochodem, tohle už se v historii stalo, byla to Panna Maria, že jo..."

K recipročnímu altruismu- hra na reciprocitu s neživými věcmi:

Imaginární zoufalec: "Co jsem komu udělal, že mi domeček spláchla povodeň???"
Zrzavý: "No samozřejmě nic- postavil sis domek v záplavové zóně, debile."

Rozhovor se Šárkou Klementovou

Věk : 44 let

Výška : 164 cm

Stav : vdaná

Profese : učitel chemie všeho druhu

Vystudovala biofyzikální chemii na PŘF UK, poté pracovala v Radioterapeutickém ústavu v Praze, dále v Ústavu krajinné ekologie na oddělení hydrobiologie (z něj později vznikl Hydrobiologický ústav). Jako aspirantka nynějšího profesora Blažky měla blízko k naší fakultě - dnes zde přednáší.

1. Čím jste chtěla být ve svých dětských představách?

Tak nad tím jsem zrovna přemýšlela nedávno, když psal David úkol z prvouky, a pak jsem si vzpomněla, že když mi bylo tak asi těch devět, tak jsem chtěla být krasobruslařkou a gymnastkou, posléze pak archeoložkou a pak už ani nevím...

2. Představovala jste si sama sebe jako hrdinku nějakého vašeho oblíbeného románu nebo filmu?

Ne, nepamatuju se na to.

3. S čím jste si nejraději hrála, když jste byla malá? Hrajete si občas i dnes?

Hmm, já jsem si moc s hračkami nehrála, jen velmi krátkou dobu.

A s čím jsem si ráda hrála?

S razítky, to mě bavilo. A pak i s psacím strojem.

S razítky?

Třeba s vyrazenými, poškozenými, která mamka přinesla z práce.

Aha, takže už v dětství jste měla administrativního ducha...

Ne, neměla jsem nic, byla jsem úplně normální.

A hrajete si občas i dneska?

Víc než tenkrát.

Třeba jak?

Hraju si s Davidem. A hrajeme si všelijak - vymýšlíme blbosti, malujem obrázky... Já jsem si od něj odjakživa půjčovala omalovánky, protože můj výtvarný talent ustrnul tak asi na té úrovni omalovánek.

4. Jak jste se dostala k chemii - studovala jste, tuším, jazykovou školu... Co vás tak přesvědčilo?

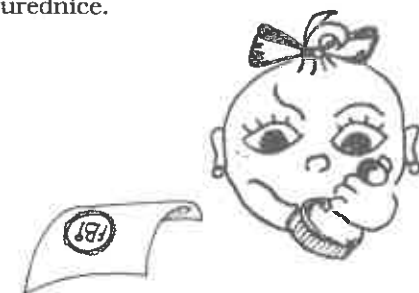
Dvě moje výborné paní profesorky, které mě učily v prvním, druhém a třetím ročníku na gymnáziu.

5. Práce studijního proděkana jistě není lehká - jaké největší pozitivum a negativum spojené s touto prací byste uvedla?

Takže negativum - jednoznačně úřad, úřadování...

Tak i navzdory těm razítkům v dětství...

I navzdory těm razítkům jsem k úřadu nějak nepřilnula. Já nejsem pečlivá úřednice.

A pozitivum?

Občas můžu poradit studentům, jak z nějakého průšvihů.

6. Chtěla byste být občas neviditelná?

Jo.

A v jakých situacích?

Hlavně když mám potkat někoho, s kým vůbec nechci mluvit.

7. Máte nějaké své oblíbené místo - ať už doma v bytě nebo venku v přírodě? Vůbec, vyjdete si občas do přírody?

Hmm, chodíme rádi na různé túry.

A oblíbené místo doma...

No kuchyně to není, i když vařím docela ráda. Mám takový koutek v křesle.

8. Máte (nebo jste měla) nějakou sbírku - čeho?

Ne, nikdy jsem nic nesbírala.

Vlastně ne, to není pravda! Vždyť já jsem sbírala obrázky krasobruslařů!

9. Váš manžel má zajímavý koníček - výbuchy a výbušniny všeho druhu - jak zvládáte život v rizikovém prostředí?

No to jsem naštěstí už nezažila. To ho opustilo ještě dříve, než jsme se poznali. Takže sousedům nadsakovaly televize předtím...

10. Přála byste si, aby váš syn pokračoval ve vašich šlépějích a stal se taky náruživým chemikem? Nebo to necháte na něm?

Já nejsem náruživý chemik (úsměv) Samozřejmě to nechám na něm. Teď chce být řidič trolejbusu. Proč ne?

11. Jste technický typ - když něco přestane doma fungovat, jdete na to se šroubovákem sama nebo raději zavoláte manžela?

Ráda jdu na to sama - i když občas ho i zavolám. Člověk toho manžela taky musí nějak využít, když už ho má

(smích)... Ale vždycky mě bavilo něco opravovat.

12. Jaký byl váš největší průšvih, na který si vzpomenete?

Tak co mě teď tak napadá... Když jsem neudělala první zkoušku na přírodovědecké fakultě, a teď jsem měla pocit, že tím všechno končí.

A z čeho to byla zkouška?

Z matematiky. Já jsem spočítala všechny integrály, a nespočítala jsem dobře ani jednu derivaci - vždycky jsem zapoměla nějakou tu konstantu opsat...

13. Jste "denní" či "noční" tvor?

Denní, jednoznačně denní. V noci spím.

Takže ranní vstávání...

...mi nečiní potíže.

14. A jaké máte ráda počasí? A roční období?

Roční období jaro, jednoznačně. A počasí? Trošku pod mrakem, teplo, ne prudké sluníčko, ne nějaké extrém.

15. Co si představujete pod pojmem "Relaxovat"?

Hmm, hezkou detektivku, nenáročnou, vlézt si do svého koutku doma a číst.

A nebo docela ráda jezdím do Krkonoš a tam si chodím po horách, to je ještě lepší.

16. Víte, že jste nadšený zahrádkář - vaše zahrádka je spíš ta "květinová" nebo převažují užitkové, konzumovatelné plodiny?

Užitková už není vůbec, kvůlivá krtonožkám (snažím se jim vyhybat, teď jsou pod zemí).

Na zahrádce jsou veliké smrky, borovice, lípa, prostě to je taková zahrádka (spíš zahrada) na okraji Budějovic, kde se dá relaxovat.

Rostou vám tam hříby?

Hříby ne, ale žampiony...

Neplánujete, že byste je tam třeba pěstovala ve velkém?

Ne, to ne. (smích).

17. Měla byste možnost výběru tři věci, které byste si s sebou vzala na pustý, neobydlený ostrov... Které by to byly?

No, nějakou bedničku s náradím. Co divá zvíř, je tam divá zvíř?

Hodně divá.

A jéžíš! Tak to bych si asi vzala s sebou radši krabičku kyanidu, abych se té divé zvíř vyhla.

Jak byste to prováděla, s tím kyanidem?

No na sebe, když už mě spolknou, aby mě to už nebolelo, až mě budou ožírat... A další věci? To nevím. Mě hlavně neláká vůbec cesta na pustý ostrov.

Co třeba nějakou knížku... nebo rádio...

Kolikrát jsem o tom přemýšlela - jedna knížka je málo a rádio by mě jedine rozesmutilo.

18. Vystupujete ráda na veřejnosti - a vůbec, máte ráda interview?

NE, NE!

Dělám to podruhé v životě a nehrnu se do toho.

19. Chtěla byste něco vzkázat studentům? Jestli vás něco mrzí nebo co vás těší...

Mám ráda studenty a ráda s nimi pracuju - ale možná když někoho začnou obviňovat, jak je nespravedlivý, tak by se třeba mohli napřed zamyslet, jestli teda ONI jsou při tom obviňování úplně spravedliví.

Děkuji vám za pěkný rozhovor.

Věra Cihlářová

Všechno zlé je pro něco dobré

aneb: "Zloději, děkuji"

Loni na podzim se mi z laboratoře na Sádkách ztratilo asi 300 preparátů potřebných pro mou bakalářskou práci. Samozřejmě jsem z toho byla celá pryč, protože na nich bylo provedeno pouze základní měření. Věděla jsem, že jsou nadobro ztracený a že je už nedostanu zpět, protože se něco podobného stalo už předtím jedné mojí kolegyni. V hlavě mi zněl jeden verš z Nohavicovy písně: "Ach zlobo bezejmenná, ty bolíš o to víc."

Ovšem s odstupem času mohu říci: "Všechno zlé je k něčemu dobré." Neboť, když jsem byla u zkoušky z Angličtiny 5 standardně otázkána na mou "bachelor work", tak jsem odpověděla: "I'm very contrited, because somebody has stolen my slides with cuts of pine needles." A dosud zcela nezúčastněné sochy, které seděly přede mnou, se rázem proměnily v živé tváře. A zareagovaly: "Really?" A to bylo moje štěstí, protože tohle ještě z angličtiny zvládám, a tak jsem vysvětlila, jako že doopravdy, a oni potom jen kroutily hlavami a už se mě dopodrobna nevyptávaly. Tak za tohle díky, bezejmenný zloději. □

- Niena -

Počítače a my

Co je vlastně počítač a k čemu nám je? Z čistě praktického hlediska, je to ten nástroj, na němž budete nuceni všechno dělat, ať už seminární práce, či odpovědi na dotěrné maily školitelů. Takže si prostě zvykněte na to, že bez PC ani ránu. No, abyste si nemysleli, že je to tak zlé, tak lze počítač používat také ke spoustě příjemnějších činností, například... safra, teď mě zrovna nic nenapadá.

Z technického hlediska, je to spousta harampádí, které má složitá jména a snaží se zakamuflovat ten fakt, že počítač umí pouze počítat a odčítat jedničky a nuly. To však dělá tak rychle, že nedokonalému lidskému tvoru se zdá, že dělá zázraky. Tím chce básník pouze říci, že počítač je "rychlejší blbec" a s tím je třeba se k němu chovat - respekt a strach patří na zkoušku.

Všechno to, co jsem do této chvíle napsal, je jen omáčka, která se očekává na úvod a proto již přejdeme k věci.

- Nejprve je třeba počítač zapnout. To se

provede stisknutím tlačítka na bedně (case) počítače. Tam však bývá tlačítek více, proto to zapínací je většinou větší nebo barevně odlišné. Může být označeno i nějakým tím nápisem - 0/1, On/Off, Power.

- Pokud je počítač pro více uživatelů, je nutno se přihlásit uživatelským jménem (username) a příslušným heslem (password) - při zadávání hesla se vám bude na monitoru místo jednotlivých písmen objevovat buď nic, nebo hvězdičky. Z čehož plyne, že je ten "komp" opravdu blběj, ale jinak je to pro vaši osobní bezpečnost.
- Nejčastěji se asi dostanete do styku s operačními systémy MS Windows 95/98/NT, a proto další řeč bude jen o nich. Už umíte počítač zapnout, tak ho ještě vypneme. Ne, rozhodně ne tlačítkem, nejprve je třeba kliknout na tlačítko START, zvolit položku vypnout a volbu potvrdit kliknutím na tlačítko Ano (OK). Pak nezbyvá než čekat, až se na monitoru rozsvítí nápis "Nyní můžete počítač bez obav

vypnout". Pak teprve můžete stisknout ono vypínací tlačítko. A jistě, ti šťouravější z vás namítnou: "A co by se stalo, kdyby..." Většinou by se nestalo nic, ale kdyby měly Windows svůj den, tak už byste je třeba vůbec nespustili.

- Počítač se skládá ze spousty částí, ale na první pohled jen z bedny, monitoru, klávesnice a myši. A my si teď něco řekneme k té krabici. Jsou na ní tlačítka, ta už znáte.
- ⇒ Další věc, kterou uvidíte na první pohled, je díra pro disketu. Ta díra je obklopena tzv. disketovou mechanikou označovanou v počítači písmenem A: (výjimečně B:). V současné době jsou již počítače vybaveny i mechanikou CD-ROM, která čte cédéčka.
- ⇒ A pak je tam spousta věcí uvnitř té krabice. Je tam procesor, který je mozkiem PC.
- ⇒ Ten tam nemůže jen tak levitovat, proto je usazen do základní desky (motherboard). Ta zprostředkovává spojení mezi procesorem a dalšími komponentami.
- ⇒ Veškeré informace se ukládají na pevný disk. Na něm zůstanou uloženy ve formě tzv. souborů i po vypnutí PC.
- ⇒ Ukládání dat na disk a jejich opětovné načítání trvá relativně dlouho, proto je počítač vybaven pamětí RAM, která je rychlá. Z té si pak procesor bere to, co zrovna potřebuje. Potřebuje však ke svému fungování zdroj energie, a proto se při vypnutí počítače smaže.
- ⇒ Další nezbytnou součástí jsou různé karty (grafická, zvuková,...), které zpracovávají data pro různá výstupní

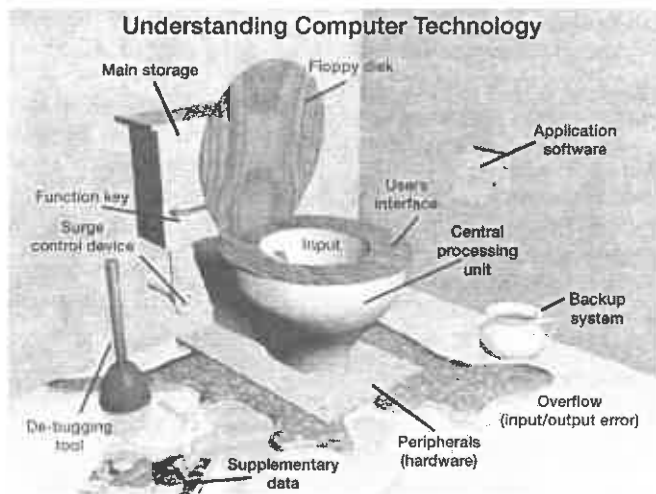
zařízení (monitor, repráčky...), případně opačně převádějí informace zvenčí pro procesor.

- ⇒ Následují pevné disky a další záznamová media, která jsou do desky připojena pomocí plochých datových kabelů - tzv. kšand. Takový pevný disk funguje úplně stejně jako kazeta. Pomocí hlaviček se na něj uloží data a pak se z něj zase čtou. Jen ten disk vypadá jako malý zlatohnědý kotouček. Aby se z něj dalo číst rychle, tak se celý otáčí a to dost rychle (5400 - 7200 otáč.*min⁻¹). Proto, když vypnete počítač a chcete ho zase pustit, měli byste počkat asi 60 vteřin, aby se stihl dotočit, než ho zase začnete namáhat.
- ⇒ A ještě jsem zapomněl na zdroj, který převádí síťové napětí na potřebná napětí pro počítač. To je nejtěžší a nejhlučnější část počítače.
- Pustili-li jste právě počítač, máte před sebou na monitoru pracovní plochu. Ta se vyznačuje tím, že na ní jsou ikony - to jsou ty obrázky, které jsou po ní nějak (často úplně chaoticky) rozmístěny. Pokud na takovou ikonu 2x kliknete myší, tak se spustí program, který daná ikona zastupuje. Ne, že byste měli na ploše všechny programy, ta ikona (neboli zástupce) jen ukazuje, kde se daný program dá najít.
- A pak je na ploše ještě startovní lišta, která je dole, pokud vám ji nějaký vtípaček nepřesunul jinam.

To je pro dnešek vše. Příště si povíme něco o zásadách práce (kterak si ušetřit čas a nervy) a pak třeba i něco o práci v síti.

□

- Dworkin -

Originalní název, že? On vlastně pouze počítá, odčítání bere jako přičtení čísla s obráceným znaménkem :-)

Trocha pláče nad rozlitým mlékem

(aneb krátce ke stavu fyziky na BF)

Upozornění pro začátek: tento článek nemá nikomu uškodit. Naopak, spíš by měl vést k zamyšlení nad současným stavem a k tomu, aby se s ním něco udělalo.

Výuka fyziky na Biologické fakultě nebyla vždy povinná. Nejprve nebyla fyzika dokonce žádná, posléze povinná pro několik laboratorních oborů (v jejichž vstupních minimech se dodnes lze s kurzem "Fyzika" setkat), v akademickém roce 1995/96 pak byla zavedena jako prerekvizita pro kurs Fyziologie rostlin (tedy pro zhruba 50 % studentů) a o dva roky později pak i pro fyziologii živočišnou (čímž ji musí absolvovat všichni a fyzika se stala součástí studijního plánu 1. ročníku).

Kromě této fyziky, nazývané "Fyzika pro biology", se na fakultě rozvíjí též výuka Biofyziky. Letos byl otevřen první ročník - pro 2 studenty, kteří chodí na fyzikální kursy společně se studenty učitelství na PF. V dalších letech by měla být na BF otevřen též směr Aplikované fyziky a fyzikálně orientovaných kursů by mělo přibývat. Fyzika pro tyto směry musí být na odborné úrovni, neboť absolventi těchto oborů se budou fyzikou či příbuznými vědami zabývat i ve své praxi.

Jinak je tomu u fyziky pro biology. Ta byla (alespoň zpočátku) koncipována spíš jako přehled fyzikálních jevů, které jsou z hlediska biologa zajímavé a s nimiž se může v praxi setkat. Ano, bylo a nadále na to je málo času - fyzika je nejmenší přednáškou 1. semestru, má pouze 2+1 hodinu týdně. V těchto třech hodinách je třeba shrnout a ujednotit značně rozdílné gymnaziální znalosti studentů a také jim říci něco, co by se jim z fyziky hodilo do praxe. Je to úkol prakticky nezládnutelný - někteří studenti mají problém

i s nejjednoduššími zákony mechaniky, což je ovšem na druhou stranu celkem pochopitelné - studenti BF se svým zápisem na tuto fakultu a specializací na biologické obory chtěli ve velké míře fyzice vyhnout. Tzv. "fyzikální myšlení" a exaktní uvažování v pojmech je jim většinou poměrně cizí.

Do akademického roku 1998/99 přednášel fyziku doc. Špatenka. Byl to kurs mírně chaotický, bez jakýchkoliv přehledných doplňujících materiálů a zpočátku mu chybělo i koření fyziky - praktika. Fyzikální praktika byla zavedena v roce 1997/98, jako náhrada za hodiny počítání příkladů. Nebylo to šťastné řešení - řada studentů 1. ročníků se domnívá, že počítání příkladů citelně chybí. Hlavním důkazem, že člověk pochopil fyzikální zákonitosti a umí s nimi operovat, je to, že umí spočítat nějaký příklad. Koneckonců většinou právě s různými fyzikálními příklady (viz obě fyziologie či produkční ekologie) se student setkává i v dalším studiu.

Kurs byl postupně doplňován o biologické aplikace, které si doc. Špatenka vyhledal v literatuře. Pravda, leckdy to byly aplikace trochu přitažené za vlasy, ale zaplať pánbůh za ně - vždyť právě díky nim si mnozí z kursu fyziky něco odnesli i do dalších let. Ostatně tzv. Špatenkovu kočku, blechu, beduína nebo křídla motýla r. *Serica* z písemky si pamatují mnozí z vás dodnes.

V tomto roce 1999/2000 začal fyziku přednášet dr. Adamec. (Nenechte se mýlit - oficiálním garantem výuky fyziky i pro letošní rok zůstal doc. Špatenka.) Ten při rozhovoru na začátku semestru prohlásil doslova toto:

"..biologie je multidisciplinárním oborem, zahrnujícím rovněž poznatky z matematiky, fyziky a chemie... já jsem

materiály k přednášce od Špatenky dostal, ale nebudu jim tam vykládat něco o padajících kočkách, to snad po mně nemůžete chtít."

Pojal přednášku na dosti odborné úrovni. Pravda, vyhotovil k ní i vlastní materiály (značně strohé a poněkud nepřehledné), jejichž znalost je nyní v podstatě předpokladem úspěšného složení zkoušky. V přednášce nebyly obsaženy žádné biologické aplikace - tedy kromě krátkých (= cca 2 až 3 minuty) poznámek o netopýrech, očích, biomagnetismu (na mou přímiluvu) a s výjimkou závěrečné kapitoly, kde byly věci probírané prakticky v tutéž dobu obsírněji ve fyzikální chemii. Naopak zde značnou roli hrají různé pojmy, definice a fyzikální vzorce. Údajně se tím dá zjistit fyzikální uvažování - "student vysoké školy se snad musí umět vyjadřovat trochu exaktně".

Je otázkou, zda tohle byl cíl zavedení přednášky z fyziky - poznatky fyziky lze nějakým způsobem využít minimálně v 11 kursech (namátkově obě fyziologie, produkční ekologie, meteorologie, ekologie biomů, evoluční biologie, ekologie smyslového vnímání, limnologie aj.). Části fyziky, které člověk nejvíc využije (difúze, pohyb v odporujícím prostředí, hospodaření s teplem, vnímání světla a zvuku, přenos nervových vzruchů, energetič-

"Nešlo by, aby byl k dispozici rozvrh kurzů povinných v oboru Učitelství biologie, a to nejlépe na Biologické fakultě (je hrozně obtížné najít kurzy v záplavě jednotlivých aprobací a ročníků na pajdě)".

Nemyslím si, že je dobré dělat humbuk kvůli tomu, že někdo při půjčování klíčů od počítačovny napíše místnost dvojku místo jedničky. My také neděláme vědu z toho, že v materiálech k přednášce z matematiky je na některých papírech chybné číselné řešení.

"Univerzitní studijní rád totiž vůbec neřeší situaci, kdy student studuje na škole, kde se zapisuje po semestrech a chce si něco zapsat na fakultě, kde je zápis po akademických rocích. Tudíž se tam v letním semestru nejde zapsat."

Pozn. redakce: Výkřiky ze tmy jsou uváděny v původním znění a za jejich obsah neneseme redakce zodpovědnost.

VÝKŘIKY ZE TMY

ké vztahy Země, atmosférické veličiny aj.) totiž v Adamcově přednášce vůbec nejsou. A pak se najednou ve fyziologii rostlin student (třeba s jedničkou z fyziky!) setká s pojmy jako je "relativní vlhkost", "objemový průtok", "difúzní koeficient", v produkční ekologii s pojmy "solární konstanta", neustále tam padají nějaké watty, megawatty, gigajouly a jiné násobné jednotky. A student se topí a neví, co to znamená. (Napapouškuje se fúru čísel a dr. Květ a dr. Šetlík se pak diví, že student nespočítá zdánlivě jednoduché příklady. No, s ohledem na poslední písemku z fyziologie živočichů - diví se i prof. Blažka.)

Zarážející může být i skutečnost, že o naše skripta z fyziky (v nichž biologické aplikace tvoří cca 40 % obsahu), původně koncipovaná jako materiál ke zkoušce, mají větší zájem studenti vyšších ročníků než prváci. Na rozdíl od loňského roku - tehdy skriptička menšího rozsahu byla hlavním materiálem ke zkoušce, který používala většina prváků. Letos se z nich jeden prvák učil a dostal trojku, neboť se neuměl exaktně vyjadřovat a neuměl spektrometrii, která ve skriptech není (protože se probírá ve stejnou dobu ve fyzikální chemii). Jiní prváci obdrželi dvojky, neboť "když to porovnam s panem Okrouhlikem, tak to bude za dva". Uměli přitom spočítat drtivou většinu (ne zrovna jednoduchých) příkladů ze sbírky ve třetí části skript. (Dotyčný student odvodil teorii relativity z Lorenzových transformací - tj. něco, co Adamec neprobíral a biolog to nepotřebuje.)

Hodnocení přednášek z fyziky je tradičně poměrně špatné - uvidíme, zda tomu letos s panem Adamcem bude jinak. Jenže vzhledem k tomu, že návštěvnost přednášky byla kolem 1/3

(já jsem tam párkrát také byl), ačkoliv jinak prváci chodí poměrně poctivě na všechno, těžko říci, zda vůbec nějaké směrodatné hodnocení vznikne.

Argument, že je málo času vykládat obsírněji, vyznívá přitom směšně, když se vezme, že pan Adamec z 14 týdnů přednášel pouze v 11 (nebo dokonce jen 10?) a každá jeho přednáška trvala jen 65 - 70 minut (tj. byla o celou čtvrtinu kratší!). Omluvou těžko může být vědecká činnost, pro niž se na přednášku a přípravu praktik (organizovaných loni a patrně i letos na poslední chvíli) nedostává čas.

Těžko říct, kudy z toho ven. Asi by do procesu tvorby přednášky nakonec měli vstoupit ti, na jejichž popud se fyzika stala v prváku povinnou. Možná by fyziku pro biology měl spíše přednášet biolog, který rozumí fyzice (jako je tomu např. u statistiky, která patří k nejlépe hodnoceným a v praxi nejlépe použitelným nebiologickým kursům). □

Lukáš Šmahel

Poznámka: redakce požádala p. Adamce a p. Špatenku o vyjádření jejich názoru. Pan Adamec nám poskytl odpověď (na další straně) na níže uvedený dopis.

From: Self <TIX/LUKASK>
To: dekan, spata, adamec
Subject: clanek k fyzice
Date: Thu, 17 Feb 2000 21:53:07 +0200

Vazeni panove,

posilam clanek k vyvoji a stavu "fyziky pro biology", ktery by mel vyjit ve studentskem casopise (na konci unora). Jedna se o studentsky pohled na vec. Student Zdenek Klouda ze 7. rocniku, ktery organizuje vydani casopisu mne pozadal, abych Vam tento clanek zaslal za ucelem ziskani Vasí

reakce k tomuto clanku - staci i jeden ci dva odstavce.

Aby reakce mohla vyjit jeste v tomto cisle, je treba ji dodat nejpozdeji do pondeli odpoledne - jinak bude zarazena az priste.
 Lukas Smahel

Attachments:
 G:\texty\skola\fyzika\plac.doc

odpověď:

Received: from SpoolDir by TIX (Mercury 1.40); 21 Feb 100 12:06:18 +0200
From: <Frantisek.Adamec@tix.bf.jcu.cz>
To: "Lukas Smahel" <Lukas.Smahel@tix.bf.jcu.cz>
Date: Mon, 21 Feb 2000 12:06:11 +0200
Subject: Re: clanek k fyzice
 Priority: normal

Vazeny pane, zadam Vas timto, aby jste mne laskave prestal obtezovat a to jak osobne tak

Matematika a "prerekvizitace" fyzikálů

Klidné vody veřejného mínění naší fakulty v posledních týdnech rozbourily především dvě události. A to nebývalá mortalita prváků u zkoušky z Matematiky pro biology zaprvé a podmínění zápisu Fyzikální chemie II úspěchem v právě zmíněné Kindlmannově matematice jako "věc" druhá. A právě na ni jsem se rozhodl zareagovat několika obecnějšími postřehy. K průběhu a regulérnosti zkoušky z matematiky nejsem rozhodně ten, kdo by se měl vyjadřovat, a tak to přenechám na samotných ("postížených i nepostížených") prvácích, kteří článek do tohoto čísla přislíbili. Jistě, ani oni zřejmě nebudou schopni poskytnout objektivní a zcela nezáužatý soud, ale na rozdíl ode mě při tom alespoň byli. Na obecné rovině k tomu lze říci pramálo... Druhý počín však má filozofickou

základnu pěkně masivní, a tak se jen obávám, že s ní nehnu. Ale pokusím se. Dr. Klementová na začátku akademického roku stanovila tuto prerekvizitu pro druhou část svého základního kurzu a také ji poctivě uvedla v Růžence.

Na začátku zimního semestru si jí však nikdo zvlášť nevsímal, natož aby proti ní hlasitě protestoval. Snad v duchu: "No, já snad matiku udělám a když je někdo natvrdejší nebo línej, tak mu to asi patří". S koncem semestru se však ukazuje, že nejméně jedno toto kritérium splňuje, podle doc. Kindlmanny, nějakých 16 lidí (omlouvám se, není-li to číslo zcela přesné), a tak to začalo být téma hodně masové. A tak se tato vlna donesla až ke mně. Přemýšleje o tom a prodiskutovávaje věc s jinými lidmi jsem prošel asi třemi fázemi. Stručně by se daly nastínit takto:

1. "Co si to ta Klementová proboha zas vymyslela!?"
2. "... Ale pro ty prváky to nemusí být tak zlý, aspoň z tý fyzikály nemůžou vylézt..."
3. "... letos... ale co dál?"

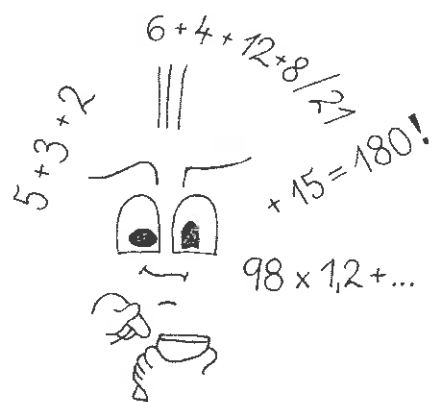
Co tím chci říci a jaké závěry z toho plynou? Nevýhody pro studenty, které se z této novoty rekrutují, jsou zřejmé: posun Fyzikální chemie II. do čtvrtého semestru a Biochemie do pátého, a tím nemožnost zapisovat si ve druháku věci podminěné fyzikálou a v pátém semestru biochemií. Pro mnohé obory to přímo znemožní ukončení bakalářského stupně ve 3. ročníku (a to i když dotyčný zvládne Matematiku napodruhé na výbornou). Výhody jsou také jasné a shrnuje je (příznávám, že v dosti zjednodušující podobě) bod 2. Ano, pozitivní korelace mezi úspěšností v matematice a fyzikální chemií je vcelku průkazná (v tomto ohledu lhostejno, zda proto, že je Klementová s Kindlmannem domluvena - jak tvrdí jedni - nebo proto, že jsou to kurzy příbuzné - zbytek). A tak se tímto lze (alibisticky?) vyhnout nedobrovolnému ukončení studia po druhém semestru. Někomu matematika napodruhé i fyzikála "s posunem" vyjde a je za vodou, ale vzhledem ke zmíněné vazbě by tomu tak být spíše nemělo. Ze strany studenta by byl podobný přístup docela pochopitelný - "po prvním semestru jsem ve výstraze, fyzikála

taky není můj koníček, nebudu riskovat a "Šárku II" si radši zapíšu až ve druháku" (zde je zajímavé, že tato možnost v historii fakulty, pokud vím, nikoho nenapadla). Ale aby mu fakulta sama toto řešení vnutila, a tím (těžko říct v jakém podílu případů) prodlužovala agónii jeho i svou, je přinejmenším neseřízní. Nikdo snad nepochybuje o tom, že musí-li se už vyhazovat (nevidím to rád, ale přijímačky to asi opravdu vše neodfiltrují), má se to činit co nejdřív, ale přitom s rozvahou a "za rozumné věci". Protimluv?

Nakonec ještě jak to vidím s odbornou nezbytností tohoto opatření - závěr, bez kterého by takovýto lament jistě neměl smysl. V mnohých partiích Fyzikální chemie se sice s termíny z vyšší matematiky pracuje, ale v docela jiné rovině než v matematice vlastní. Představit si integrál je něco dost jiného, než s ním počítat. Za svoji osobu můžu prohlásit, že větší matematickou představitivost jsem získal po absolvování fyzikální chemie než matematiky. Jistě, jsem ujetej, nemám abstraktní způsob smýšlení atd., ale jestliže mi to neznemožnilo absolvovat fyzikálu, proč by to mělo vadit? A opačně, v čem bude matematika nápomocna podobným lidem, jako jsem já, s fyzikálou? Kromě toho se vyšší matematika zabydlela už v jejím prvním semestru a tam podobnou prerekvizitu zavést opravdu nejde. Zkrátka se domnívám, že přínos tohoto opatření nevyváží komplikace plynoucí z něj jak pro studenta, tak, a s tím možná nebylo počítáno dostatečně, i pro naši fakultu.

Souběžně s napsáním tohoto příspěvku byla kopie zaslána Dr. Šárce Klementové, o jejíž vyjádření ji tímto prosím. □

Jirka Kubásek

Studentské hodnocení přednášek

Také díky studentskému hodnocení se v průběhu času změnili přednášející nejméně u 5 kursů (geologie, molekulární biologie, genetika, fyziologie živočichů, mikrobiologie).

Studentské hodnocení výuky proběhlo dosud na BF JU 12 krát.

V létě bývá hodnoceno kolem 22, v zimě až 45 kursů.

V letních semestrech se vrací 60 až 80 dotazníků, v zimních 90 až 120.

Studentské hodnocení přednášek (SHP) má na Biologické fakultě dlouholetou tradici. Jeho podoba se v průběhu času sice měnila, ale k zásadnímu posunu již delší dobu nedošlo. To se ovšem změnilo. Obrazně řečeno, do roka a do dne (tedy od zimního semestru roku 2001) počítáme s výraznými změnami v celém systému SHP na Biologické fakultě. Tyto změny se budou určitě týkat vlastní organizace hodnocení (tedy kdy a jak probíhá), celkového vzhledu a formy dotazníků, způsobu formulování a obsahu otázek. V neposlední řadě bychom velmi rádi i upravili způsob nakládání s výsledky tak, aby hodnocení bylo maximálně "průhledné", účelné a zároveň akceptovatelné všemi zúčastněnými (hlavně učiteli). S tím souvisí asi největší slabina dosavadního systému - relativně malá návratnost dotazníků a tím malé počty studentů hodnotících tu kterou přednášku. Důvodem je patrně to, že SHP je dobrovolné a probíhá obvykle během zkouškového období. Jistý nedostatek cítíme také v tom, jaká je (případně není) věnována pozornost zpětné vazbě (tedy viditelné reakci vedení školy a učitelů na hodnocení). I v tomto směru chceme podniknout určité kroky.

Ve spolupráci s vedením školy se pokusíme jasně definovat formu hodnocení, požadované výsledky a způsob práce s nimi. O podobě SHP se v průběhu tohoto roku chceme poradit s několika desítkami učitelů a studentů. Na tomto základě, doplněném samozřejmě o inspiraci odjinud, se budeme snažit vypracovat nový model SHP. O průběhu naší práce budete průběžně informováni.

Organizaci studentského hodnocení přednášek na BF JU mají v tuto dobu na starosti Pavel Hrubý a Zdeněk Klouda.

Ptejte se, připomínejte, pište nebo říkejte své názory.

kontakt: Autopark č. 206
telefon: 038 / 777 23 57
maily: atreides@tix.bf.jcu.cz, zklouda@tix.bf.jcu.cz

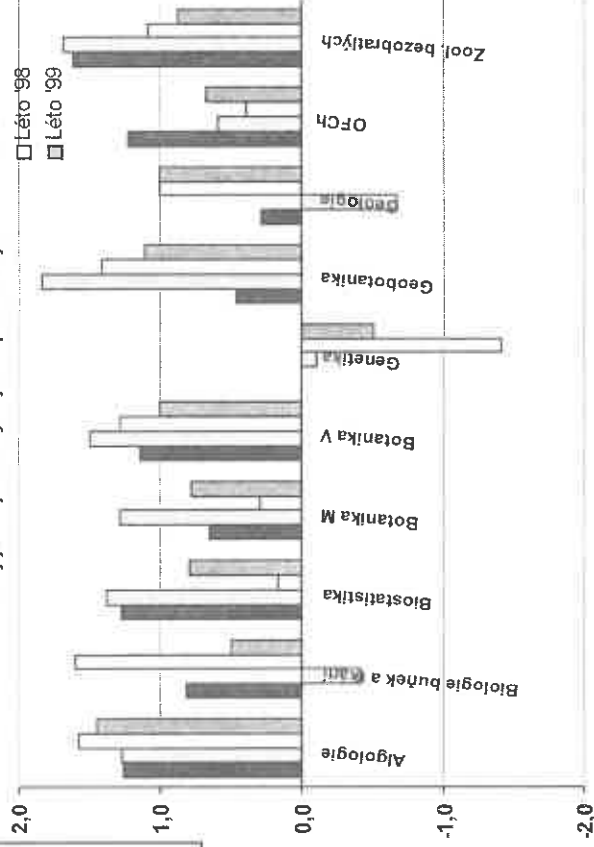
V této chvíli probíhá hodnocení zimního semestru roku 1999/2000. Dotazníky by se měly dostat ke každému z vás díky kontaktním lídičkám z každého ročníku, které jsme požádali o spolupráci.

Hodnocení zimy
1999/2000 končí
v pátek 3. března!

Souhrn za letní semestry '96 až '99

Jaký je Tvůj celkový dojem z přednášek?

■ Léto '96
□ Léto '97
□ Léto '98
□ Léto '99

letní semestry	1996	1997	1998	1999
Algotologie	27	22	7	18
Biologie buněk a tkání	16	12	10	15
Biostatistika	15	17	24	19
Botanika M	14	7	10	9
Botanika V	7	8	7	6
Genetika	20	9	24	22
Geobotanika	11	6	12	9
Geologie	7	9	9	7
Obecná a fyzikální chemie	18	22	26	21
Zooloie a bezobratlých	13	22	23	15

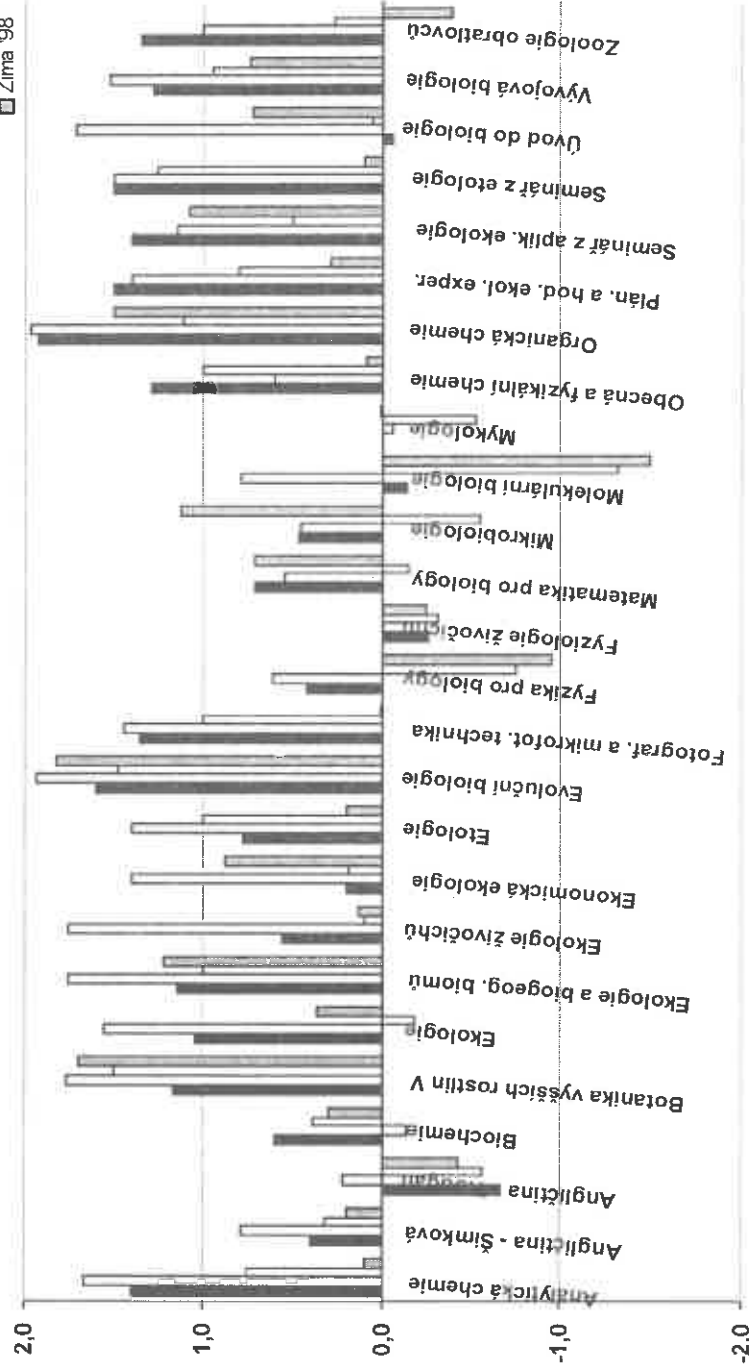
zimní semestry	1995	1996	1997	1998
Analytická chemie	10	3	8	10
Angličtina - Šimková	10	5	19	26
Angličtina - Tlougan	18	18	18	23
Biochemie	15	20	14	23
Botanika vyšších rost. V	6	13	20	10
Ekologie	9	18	16	22
Ekol. a biogeog. biomů	14	4	5	9
Ekologie živočichů	9	4	11	8
Ekonomická ekologie	5	5	11	7
Etologie	9	5	17	15
Evoluční biologie	15	16	29	17
Fotogr. a mikrofor. tech.	14	9	11	5
Fyzika pro biology	12	34	33	22
Fyziologie živočichů	13	30	22	8
Matematika pro biology	12	24	27	24
Mikrobiologie	13	22	20	16
Molekulární biologie	11	23	28	6
Mykologie	16	30	30	21
Obecná a fyzik. chemie	14	28	26	22
Organická chemie	11	20	27	22
Plán. a hod. ekol. exper.	4	5	5	6
Seminář z aplik. ekologie	5	7	6	13
Seminář z etologie	2	6	12	10
Úvod do biologie	9	20	17	21
Vývojová biologie	12	19	17	33
Zooloie obratlovců	11	14	35	20

Připravili jsme porovnání některých přednášek (založené na otázce "Jaký je tvůj celkový dojem z přednášky"). V letních semestrech jde o řadu let 1996 až 1999, v zimních 1995 až 1998. Berte prosím tato srovnání s rezervou. Změny nebo snad určité trendy může toto srovnání jen naznačit. Považujeme za vhodné doplnit sloupečky v grafech alespoň o informaci o počtu studentů, kteří daný předmět v daném roce hodnotili. Z technických důvodů jsou tato čísla uvedena v tabulkách. Připomínáme, že do hodnocení byly obvykle zahrnovány kurzy, které hodnotilo alespoň šest studentů anebo více jak 50 % zapsaných.

Souhrn za zimní semestry '95 až '98

Jaký je Tvůj celkový dojem z přednášek?

■ Zima '95
□ Zima '96
□ Zima '97
□ Zima '98

Stupnice hodnocení:

2 o hodně lepší než průměr, 1 lepší, 0 průměr, -1 horší, -2 o hodně horší než průměr

Zprávy ze Senátu

Od doby, kdy vyšla poslední Qičala, uplynulo už hodně času. O spoustě věcí, které v té době Akademický senát řešil, už většina lidí na fakultě asi ví, ale snad nebude na škodu některé záležitosti, zejména ty novější, připomenout.

Údalogí, která s činností AS jednoznačně souvisí, bylo shromáždění akademické obce 16.11.1999. Po delší době nemohla bohužel být v tradičním listopadovém termínu imatrikulace studentů prvního ročníku, ale možná právě to uvolnilo prostor na krátké připomenutí historie fakulty a hlavně na povídání o budoucnosti. Diskuze se odvíjela ve čtyřech hlavních blocích - angličtina, kurzy a kredity, bakalářské práce a vzájemný vztah mezi BF a AVČR. Úvodní slovo a názorné shrnutí problémů současných a budoucích přednesl pan děkan. Jednalo se o záležitosti týkající se reakreditace, ECTS, případného vzniku PřF JU z fakulty biologické, evaluace a velikosti a vybavení BF. Zápis z celé akce naleznete na senátní nástěnce. O něco později (2.12.1999) se v návaznosti na zmíněnou velkou schůzi konala drobnější pracovní schůzka (řikejme jí třeba "šplechtiky") v menším okruhu lidí, převážně z řad členů AS BF a vedení fakulty, na které jsme se zabývali podrobněji některými problémy zmíněnými na schůzi listopadové. Hlavní závěry můžete opět najít na senátní nástěnce. Na příští zasedání akademického senátu je plánováno jejich další projednání.

Asi nejdůležitější věcí předvánočního dění bylo schválení návrhu na vznik dvou nových kateder. Z katedry obecné biologie byly vyčleněny katedra fyziologie živočichů a katedra anatomie a fyziologie

rostlin. Hlavním důvodem bylo rozčlenit dosti nesourodý soubor studijních programů této katedry do menších, přesněji definovatelných okruhů, u nichž bude snadnější rozvrhnout jejich zaměření, zejména pak s ohledem na předpokládaný rozvoj výukových programů.

O dalších záležitostech - neméně důležitých, jako je financování knihovny, některé detaily vztahů mezi ústavem Akademie věd a fakultou nebo jmenování nových proděkanů pro vědu (doc. T. Soldán) a pro doktorské studium (Ing. M. Šimek) - asi nemá cenu se zde rozepisovat, všechno můžete dostatečně podrobně v zápisech ze schůzí, které jsou všechny dostupné na WWW stránkách fakulty. Před Vánoci zažil senát také jednu změnu - prof. František Sehnal abdikoval na funkci předsedy, novým předsedou byl zvolen Milan Štech. Nejčerstvější zprávou je abdikace studentské senátorky Gabriely Kabelkové. Na její místo usedne Alena Zíková (studentka 3. ročníku), které jste při volbách do AS BF dali nejbliže nejvyšší počet hlasů.

A co nás čeká v budoucnu? V současné době se jako nejdůležitější - alespoň pro studenty - zdají být kolejni kritéria. Na návrh Kolejni komise zřejmě dojde k několika úpravám, ale spíše technického rázu, hlavní zásady a způsob přidělování kolejí zůstane stejný jako v minulých letech.

Rádi uvítáme jakékoli vaše dotazy či připomínky týkající se vašeho studia a působení na fakultě. □

Za studentskou část senátu

Petr Koutecký a Věra Cihlářová

Attavena v Pavučině

Možná jsi už o nás slyšel, možná četl v posledním čísle Qičaly nebo na naší nástěnce. Potom už patrně tušíš, že jsme obecně prospěšnou společností (o.p.s.), tedy jedním z typů neziskových organizací. Jsme parta mladých lidí, které spojuje kromě studia na BF taky víra v téměř nekonečnou lidskou tvořivost a nápaditost.

A proto jsme se také rozhodli dělat vše pro to, aby tyto lidské vlastnosti neupadly v zapomnění. Skvělou půdou pro rozvíjení lidské fantazie, schopnosti komunikace a samostatné tvorby je časopis. Na jeho stránkách můžeš svobodně sdělovat ostatním své názory, reagovat na názory jiných lidí, vytvářet svět svých představ a přání, snít...

Pavučina by měla být právě takovým časopisem. Má svou redakci, která se stará o její náplň (to znamená o výběry vašich příspěvků a jejich sestavení do primární struktury časopisu) a také lidičky, kteří se snaží, aby se vám líbila i zvenčí. Tuto technickou stránku Pavučiny zajišťujeme my. V praxi to znamená hodiny proseděné před monitorem počítače a zápolení s Corelem, přesvědčování sponzorů, schůzky s grafiky v tiskárně a konečně i zajištění samotné distribuce až k tobě, milý čtenáři. Je to vlastně taková "výchova" od Pavučinky - nemluvněte (ještě celé pomuchlané a nevhledné) k dospělé, nádherně symetricky utvářené Pavučině, která pak doputuje až do tvých rukou.

Největší odměnou je nám potom vidět tě, jak zahloubaně sedíš s Pavučinou v ruce a trávíš svůj volný čas nad jejími stránkami nebo když se rozhodneš přispět k jejich zaplnění. Všichni společně máme šanci vytvořit nádherné dílko pro radost nás všech. □

- Att -

Tato strana je určena pro vaši inzerci

Milý čtenáři,

jak už ti stačila Pavučina v úvodu říci, záleží ve velké míře na tobě, jakou bude mít konečnou podobu. Proto pokud budeš mít co sdělit, neváhej a učiň tak. A protože víme, jak obtížné někdy může být přenesení myšlenek na papír, chtěli bychom v budoucnu náležitě ocenit tvou práci (vše záleží na finančních prostředcích, které je k tomuto nutné získat). Příspěvek, který nám pak pošleš, přidělíme do jedné ze tří hlavních tematických skupin (příspěvky informační, vlastní tvořivost a obrázky). Poté, co se objeví tvé dílko v Pavučině, budeš si moci (budeš-li mít zájem) vyzvednout do uzávěrky následujícího čísla u redakce finanční odměnu, jejíž výše je limitována rozsahem v dané tematické skupině a stanovena na základě kvality, nikoli kvantity, tvého příspěvku.

Těšíme se na vzájemně přínosnou spolupráci.

Redakce & Att.

Věda tvoří nedílnou součást života BF, prostupuje jí a představit si fakultu bez ní by snad ani nebylo možné. Proto je celkem pochopitelné, že články *vědecké* (tj. týkající se vědy) najdete i v tomto časopise. Ale nebojte se - Pavučina rozhodně nechce konkurovat Nature (i když by nás to jistě potěšilo). Měl by to být časopis studentský, a proto zajímavější se o věci (třeba *zajímavosti*), které zaujmou (doufáme že nejen) studenty. Což nemusí být jen zajímavé výsledky, ale i informace o dobrých knihách, o fungování vědy vůbec, o zvláštních *vědeckých* příhodách... Jak nakonec sami uvidíte. □

- Kouřa -

Nevěřte na globální oteplování? Věřte.

O globálním oteplování už bylo napsáno mnoho a spousta z nás se už asi smířila nejméně s tím, že křivky ukazující změny teplot a koncentrací CO₂ v posledních desetiletích vypadají dost přesvědčivě. Zatím se ale nahlas příliš nemluví o tom, zda už také někdo pozoroval konkrétní vliv oteplování na konkrétní organismy. Lesley Hughes (TREE 15: 56-61) takové příklady uvádí.

Zvýšené množství CO₂ v atmosféře umožňuje intenzivnější fotosyntézu a tedy rychlejší tvorbu biomasy. To je vidět nejlépe na letokruzích stromů - třeba Pinus aristata - a to už někdy od poloviny 19. století. Zvýšením koncentrace CO₂ lze vysvětlit také pozorované snížení hustoty průduchů na listech dnešních rostlin v porovnání se starými herbářovými položkami.

Oteplování působí například změny v rozšíření organismů, zejména tam, kde existuje nějaká hranice daná nízkými teplotami. A tak se rozrůstají populace kytek v Antarktidě (u obou původních druhů) a nebo byl pozorován oproti konci 19. století posun horní hranice lesa v horách Severní Ameriky. Podobné posuny areálů směrem k pólům nebo do vyšších nadmořských výšek byly zaznamenány u ptáků, malých savců i u některých druhů hmyzu a také, což je pro místní obyvatele zvláště důležité, u chorob, které jsou hmyzem přenášeny (např. malárie v horách Papui-Nové Guineje).

Oteplováním jsou zřejmě způsobeny fenologické změny u některých organismů. A tak se dospělé mšice objevují o pár dnů dříve než kdysi, je pozorováno časnější kladení vajíček u některých ptáků nebo dřívější kvetení některých rostlin.

I když není jisté, že tohle všechno je způsobeno globálním oteplováním, je to v mnoha případech nejjednodušší (nebo i jediné rozumné) vysvětlení. A to se předpokládá, že oteplování, které jsme zažili dosud, je jen zlomek toho, co přijde v budoucnu. To zřejmě zcela změní dnešní společenstva... Máme se na co těšit. □

- Kouřa -

Dafnie a řasy

O tom, že řada vodních organismů umí v přítomnosti určitých látek vylučovaných jinými organismy měnit své chování, se už nějaký čas ví. Nejčastěji se jedná o vztah predátor - kořist, kdy kořist reaguje na látky vylučované predátorem (případně bakteriemi žijícími na jeho těle) tak, že snižuje jeho úspěšnost ve vyžírání populace. Látkám, které potenciální kořisti informují o přítomnosti predátora "sdělí", se souhrnně říká infochemicals nebo kairomony. Ani přes několikaleté usilovné pátrání se však o jejich chemické podstatě mnoho neví. Nedávno se ale dvojici badatelů K. H. Wiltshire a W.

Lampertovi podařilo odhalit jeden z faktorů, který prokazatelně ovlivňuje růst cenobii řasy rodu Scenedesmus. Řasy tohoto rodu se v planktonu mohou vyskytovat jako jednotlivé buňky, častěji je však můžeme najít v cenobiích po 2, 4, 8 někdy i 16 buňkách. A právě přítomnost jejich dominantního konzumenta (perlooček rodu Daphnia) vznik vícečetných cenobii prokazatelně ovlivňuje. Větší cenobia sežrání unikají, protože perloočky jsou při filtraci potravy velikostně selektivní. Řadou testů a analýz se podařilo zjistit, že oním kairomonem je v tomto případě močovina, součást odpadních metabolitů perlooček.

Limnology and Oceanography (1999) □

- Daphne -

Science and Limnology

Snad každého, kdo se zabývá vědeckou činností, ať už jako adept nebo postdoktorální výzkumník, čas od času napadne, jestli to, co dělá, dělá smysluplně, jestli by se nedalo bádát efektivněji či užitečněji, jestli se učí o vědě správně a co by si vlastně z kontaktu s vědeckým prostředím měli odnést studenti. Rozsáhlé a poctivé zamyšlení nad těmito tématy přinesli před časem vynikající kanadský limnolog Frank H. Rigler a jeho žák Robert H. Peters v knize Science and Limnology. V knize, která rozhodně stojí za přečtení. Je to vlastně souhrn textů přednášek a dosud nepublikovaných myšlenek prvního autora, které více než deset let po jeho smrti soustředil a upravil jeden z jeho nejlepších žáků do velice poutavého, zajímavého a čtivého eseje. Ústředním tématem je úvaha, co je vlastně věda a vědecká metoda a co se za ni jen vydává. Přestože je toto téma samo o sobě spíše filozofické (a dopodrobna rozebírané v mnoha dalších knihách), je zde zpracováno velice srozumitelným způsobem i pro čtenáře jinak filozofii nepoznamenaného. Jednotlivé kapitoly (celkem 15) se věnují různým aspektům, které se dotýkají přímé každodenní praxe vědeckého pracovníka, jako jsou např. aplikace vědecké metody v ekologii, zdroje ekologické kreativity, vzdělávání ve vědě, financování vědy. I když podle názvu knihy a odborného zaměření autorů se kniha zdánlivě orientuje především na limnology, může být stejně dobrým přínosem i pro čtenáře pracující v jiných oblastech biologie, neboť limnologie je zde chápána spíše jako model pro vysvětlení různých fenoménů než jako předmět studia. □

- Daphne -

F. H. Rigler & R. H. Peters, 1995: Science and Limnology. Published by Ecology Institute, Oldendorf/Luhe, Germany, 239 pp.

Granty, granty, granty...

Už jsme si zvykli, že v liberálním a demokratickém světě jsou peníze vždycky až ... to první. A není tomu jinak ani ve vědě. Bez peněz toho mnoho udělat nelze. A tak sháníme, hledáme, snažíme se získat. Co? Nu přece granty... Jak? A jak na to?

Ve složité moderní společnosti je řada institucí, jejichž užitečnost se nepromítá do vzniku bezprostředně zpeněžitelných hodnot. I když nepochybuje o smyslu činnosti takové instituce, jako je policie, nemocnice, škola, prostředky (peníze) pro ni musíme vzít v podobě daní od daňových poplatníků (jednotlivců i institucí) a nějak je té "užitečné" instituci svěřit "k utracení". Tady je dobře si uvědomit první problém: peníze od daňových poplatníků přicházejí postupně a průběžně po celý rok. Proto když parlament ve státním rozpočtu schválí určitou částku ("rozpočtovou kapitolu") třeba

pro školství, bude tato částka plynule vznikat po celý rok a nemůže tedy být poskytnuta třeba na začátku roku najednou.

Když už je o nějaké částce peněz rozhodnuto, že bude vydána a spotřebována v určité oblasti obecně užitečných aktivit, je ještě možné ji mezi jednotlivé zúčastněné instituce rozdělit dvěma cestami. Buď každé instituci podle nějakého klíče přidělíme jistý díl (cesta "institucionální"), nebo určíme, na jaké jednotlivé typy činnosti (účely) lze peníze získat, a pak uspořádáme "soutěž" zúčastněných institucí o prostředky na konkrétní akce (cesta "účelová"). K té soutěži potřebujeme pravidla hry, rozhodčí, atd. Samozřejmě první cesta, institucionální financování, ponechává rozhodování v rukou toho (úřadu), kdo peníze přiděluje. Proto v době totality přicházely státní prostředky do školství i vědy právě tímto způsobem. Na druhé straně jít pouze cestou účelového financování by mohlo znamenat, že nějaká užitečná instituce by náhodně v jednom roce díky jednorázovému neúspěchu v soutěži zůstala bez prostředků a musela zaniknout.

Zavést ve světě po desetiletí běžný systém účelového financování i do naší vědy bylo jedno z prvních rozhodnutí volených delegátů vědeckých pracovišť Akademie věd (tehdejší ČSAV) již v prosincových dnech roku 1989. Trochu naivně jsme si představovali, že stačí vypracovat podle osvědčených zahraničních vzorů ona "pravidla hry", pak oddělit příslušnou částku z rozpočtu a Grantová agentura může začít s veřejnou soutěží o grantovou podporu jednotlivých projektů. Skutečnost byla podstatně pracnější, ale přesto se Grantová agentura Akademie věd ČR stala první fungující agenturou u nás a průkopníkem tohoto způsobu financování. Podle jejího vzoru vznikla v dubnu 1993 hlavní dnešní agentura, Grantová agentura České republiky (GA ČR), a řada dalších otevřených i uzavřených agentur, které více či méně dobře rozdělují prostředky určené na vědu a výzkum. (U "uzavřené" agentury se o prostředky mohou ucházet jen žadatelé z vymezeného okruhu, třeba zaměstnanci nebo u nás studenti BF JU

u Studentské grantové agentury, ne už studenti jiné fakulty JU.)

Smyslem a podstatou účelového financování ve vědě pomocí grantů je vyhledat a podpořit kvalitní a perspektivní záměry badání. Proto je třeba dostupné peníze přidělit těm nejkvalitnějším záměrům, které mají nejschopnější badatelé. Tento mechanismus sám o sobě by měl z vědy eliminovat neschopné a nepracovité. Podstatné je, že peníze je třeba poskytnout dopředu, jaksí jako "půjčku na budoucí výsledky". Navíc ty výsledky samy o sobě třeba ještě dlouhá léta nepřinesou nějaký přímý užitek. Mechanismus, kterým se provádí výběr žadatelů a jejich návrhů, je tedy v účelovém grantovém financování to nejpodstatnější.

Počátkem všeho je v každém roce a u každé agentury vyhlášení termínu podání žádosti o peníze, tzv. grantových přihlášek. Tento termín je vždy určen na minutu a musí být bezpodmínečně dodržen. "Grantová přihláška" obsahuje rozsáhlý soubor dokumentace o zamýšleném výzkumu - "grantový projekt" a spoustu údajů o žadateli a o instituci, ve které pracuje. Vypracovat tento materiál tak kvalitně, aby měl naději na úspěch, trvá obvykle žadatelé řadu týdnů a je to praxe ve světě běžná. Žadatel musí uvést množství údajů o sobě, svých spolupracovnících i o své instituci, nesmí mezi nimi chybět přehled jeho publikací, ale třeba i údaje o přístrojovém vybavení pracoviště nebo rozsahu, jakým se jednotliví spolupracovníci na práci budou podílet. Také nesmějí chybět vyjádření různých nadřízených osob i institucí. Mají-li spolupracovat i kolegové z jiné instituce, je to ještě složitější.

Částí samou pro sebe (u GA ČR asi 10 stran anglického/českého textu) je vlastní popis a zdůvodnění výzkumného záměru, včetně metodiky, která bude použita, formulace hypotéz, které mají být ověřeny, až po představu, jak budou výsledky zveřejněny a případně komu poslouží. Další samostatnou částí je podrobný rozpočet vydání se zdůvodněním, u přístrojů i s uvedením dodavatele, současné ceny a podobných podrobností. Povinné jsou i údaje o jiných projektech,

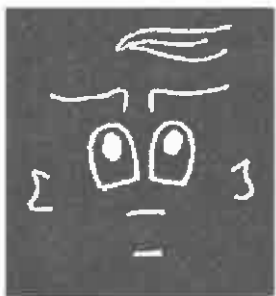
které žadatel řeší nebo na které jinde žádá o prostředky.

Když tohle všechno má žadatel včas za sebou (na podrobnosti se můžete podívat třeba na adrese <http://www.-gacr.cz>, kde si lze prohlédnout i potřebné formuláře), stává se návrhovatelem. A čeká - napjatě... Obvykle tak asi tři čtvrtě roku. Co se děje mezitím?

Grantová agentura shromáždí přihlášky, roztrídí je podle oborů a rozdělí jednotlivým oborovým (a případně podoborovým) radám. To jsou volené komise, jejichž členy jsou vědci daného oboru, zvolení ve vědeckých institucích k této práci po určitou dobu (třeba tři roky). Členové rady nejprve grantové přihlášky zkontrolují (podruhé - poprvé už to udělala administrativní agentura a vyloučila ze soutěže každého, kdo dodal přihlášku technicky nebo formálně chybnou). Pak si přihlášky rozdělí tak, aby aných peněz, reálnost termínů řešení a podobně. Těm pak

každá patřila některému "zpravodaji", který se o ni bude "starat". Po poradě s ostatními navrhne několik externích posuzovatelů, z toho obvykle polovic ze zahraničí (GA ČR např. používá tři české a dva zahraniční posuzovatele). Posuzovatelé by měli být zkušení odborníci z daného oboru, schopní posoudit nejen kvalitu a předchozí výsledky navrhovatele, ale třeba i přiměřenost požadovaných peněz, reálnost termínů řešení a podobně. Těm pak agentura přihlášku pošle k posouzení, obvykle s návrhem, jak a co "klasifikovat" a jak sestavit hodnocení - a s žádostí o dodržení termínu. Pokud posuzovatel projekt posoudí a zhodnotí, agentura zaznamená jeho hodnocení v číselné podobě a použije číselnou klasifikaci k zařazení projektu do pořadí podle úspěšnosti. Problém vzniká, když posuzovatel neodpovídá, "nestíhá" a pod. Pak je třeba hledat dalšího, atd. Proto ta poměrně dlouhá doba od termínu podání k termínu vyhlášení výsledku.

Čtenáře asi napadne, že takto se leckdo dostane k údajům o záměrech a plánech jiného badatele. Je tomu tak a je třeba s tím počítat. Navrhovatel má např. právo od agentury požadovat, aby jeho materiály nepřišly do rukou osobám, které vyjmenuje. Ostatní jsou vázáni mlčenlivostí. Členové rad také nesmějí u agentury sami podávat přihlášky nebo přinejmenším se nesmějí podílet na rozhodování o sobě.

Jiný ošklivý problém je dědictvím naší minulosti. Za totality totiž bylo obvyklé, že "mezi námi vědci" se všechna oponentní řízení a posuzování konala ústně třeba velmi kriticky a otevřeně, ale do výsledného dokumentu pro stranický orgán či ředitelství se vždycky nakonec muselo napsat výborné hodnocení a návrh na kladné přijetí ("plán splněn"). Tenhle zvyk zůstal hluboko zakořeněn v tuzemských posuzovatelích a tak se klasifikace většiny hodnocených vlastností všech projektů obvykle pohybují na jednom konci klasifikační stupnice. Při sestavování pořadí přihlášek podle klasifikačních bodů pak rozhodují desetiny a někdy i setiny. A je to jen proto, že naši domácí posuzovatelé hrozně neradi sahají k nevyhovujícím známkám třeba i u hodnocení časového plánu projektu nebo přiměřenosti nákladů.

Když vše dobře dopadne, má nakonec oborová rada pořadí projektů podle jejich "slibnosti". Pak zbývá porovnat požadované peníze a připravený balík peněz a určit, na který projekt se ještě prostředky dostanou a na který ne. Tak jednoduché to ovšem není, často se přezkoumává, kde by se ubráním někomu dalo získat na ještě jeden další slibný projekt, aniž se tím ubráním projekt znehodnotí, a pod. Ale v principu je rozhodnuto - pro daný rok. A pak nastává práce navrhovatelů. O jeho osudu řešitele zase někdy jindy.

(Psáno pro studentské čtenáře na žádost redakce.) □

- zBr -

Zimní geobotanický kurz a jeho vědecké výsledky

Jak možná víte, možná nevíte, zimní poměry v horách jsou pro geobotanika velice důležité. Nejen že má kde lyžovat, ale ono to ovlivňuje i ty kytky, které zkoumá v létě, když se lyžovat nedá. Právě kvůli takovému zkoumání se občas pořádají zimní kurzy - letos v Krkonoších, s hlavním cílem změřit sněhové podmínky na Luční hoře, a k tomu ještě spíš tak pro zajímavost a pro ukázkou pár dalších věcí (např. mezoklima v Modrém dole). Kdyby zbyl čas (a měl zbytek), dal by se udělat třeba výlet na Sněžku.

Akce to byla velmi povedená. Na takové mezoklimatické měření je potřeba radiální počasí (to jest ve dne sluníčko a v noci hvězdičky, nejlépe nebe bez mráčku). Na měření hloubky sněhu to chce, aby aspoň chvíli nesněžilo (aby zítra platilo to, co se dneska naměřilo, což je nutné třeba když se měří víc ploch ve více dnech). A na pohyb v horách vůbec to chce, aby bylo něco vidět, nebyla víchřice a nepadaly laviny. Jak celý kurz probíhal, to by se dalo popisovat dlouho a

dlouho. Omezím se proto jen na výčet toho nejpodstatnějšího:

Neděle 16. ledna - večer příjezd do Pece pod Sněžkou. Při příjezdu byly k vidění kopce kolem Obřího dolu ozářené zapadajícím sluncem. Ideální sníh, výstup na chatu Děvín v Modrém dole i přechod lavinové dráhy přímo před chatou bez problémů. Ve vytopené chatě horská idylka. Začínáme (někteří) litovat, že nemáme sud piva.

Pondělí 17. ledna - ráno vyrážíme do mlhy a sněžení. Na hranici lesa cestou na Výrovku stavíme první staničku s teploměry. Na hřebeni mrholí, namrzá to na nás až máme ledové krunyře, cesta je zledovatělá a fouká stokilometrová víchřice. Odečítáme teploměry Správy KRNPu a prcháme zpět. Na staničky a měření sněhu ještě bude čas, počasí by se podle předpovědi mělo zlepšit. Odpoledne kopeme sněhovou sondu před chatou. Úvahy o sudu se začínají zdát reálné.

Úterý 18. ledna - počasí stejné, akorát se výrazně ochladilo. Část

výpravy jde opět přes Výrovku na Luční horu, ale vrací se s nepořízenou, vichřice je ještě horší než v pondělí. Zbytek sjíždí do Modrého dolu, kopeme sněhovou sondu v nivě u potoka. Na strmém svahu nad potokem uvolňujeme drobnou lavinu, která zasypává Tomáše až po krk. Ale vyhrabat ho není problém. Večer cestou do bufetu Na výsluní stavíme spodní staničku na mezoklima. Sud se opozdil.

Středa 19. ledna - dle tradice vyrazíme na Výrovku. Počasí je pořád stejné, sjíždíme do Modrého a z něj do Obřího dolu podívat se (zdálky) na Čertovu zahrádku. Odpoledne Ota demonstruje v teple chaty datalogger (venku to nešlo, protože nefungovaly baterky notebooku, a tak měříme teplotu na okně, na peci a na stole). Horská služba vyhláší lavinové nebezpečí. Máme sud. Večerní předpověď počasí kazí náladu i Erosovi, který zatím hýřil optimismem ("... ono se to zlepší, přijde radiační počasí a v noci ze čtvrtka na pátek budeme měřit teploty a koukat na zatmění Měsíce...").

Čtvrtek 20. ledna - počasí se zlepšuje - vichřice klesá na polovinu, sněžení neustává. Místy už je čtyřmetrové tyčové značení skoro zapadané. Občas je vidět i na protější stranu údolí. Je ale jasné, že radiační počasí nebude. Vyrážíme na Výrovku a dál na Černou horu. Večer začíná hustě sněžit. Za mraky probíhá zatmění Měsíce.

Pátek 21. ledna - počasí se přesně podle střeďeční předpovědi zhoršilo - vichřice už je zase silná a sněží nejvíc z celého týdne. Sklízíme postavené staničky, část jde na výlet, ale od Výrovky se radši vrací zpátky. V rádiu hlásí sněhovou kalamitu na Vysočině a v Jeseníkách. Horská služba vyhláší

čtvrtý stupeň lavinového nebezpečí (z pěti). Večer odjíždím domů, ostatní jedou v sobotu ráno. V Peci pod Sněžkou je ještě zataženo, od Trutnova dál (Pardubice, Ostrava) je radiační počasí a září Měsíc těsně po úplňku...

Jak již bylo řečeno, geobotanik nejedí na zimní kurzy lyžovat a vůbec se flákat po horách, ale pracovat. A to je myšleno vážně! I my jsme se snažili, jak to šlo. Některé drobnosti se sice nepovedly - ale ona si ten sních na diplomku Šárka snad změní sama a to mezoklima mělo být stejně hlavně z didaktických důvodů, stejně všichni víme, jak by to vyšlo - ale jinak jsme byli celkem úspěšní:

- viděli jsme, jak vzniká, padá a dopadá lavina (v rozumně malém a zároveň velkém měřítku).
- vykopali jsme tři sněhové sondy, naučili jsme se, jak se mají správně popisovat, a ověřili jsme (správněji nevyvrátili jsme, že ano) teorii, že pod metrovou vrstvou sněhu u země nemrzne.
- naopak teorie, že Eros nosí dobré počasí, dostává na zimních kurzech vážné trhliny.
- zjistili jsme, že v horské smrččině rostly v místě sondy borůvky a ne očekávaná *Calamagrostis villosa*.
- teorii anemoorografických systémů do detailu poznali i ti, co o ní předtím nikdy neslyšeli (zejména zážitky z Luční hory a sedla u Výrovky, kde dochází k urychlování větru, jsou nezapomenutelné).
- zjistili jsme, že Krakonoš je docela dobré pivo.

Ale příště, to by v tom byl čert, aby to radiační počasí nepřišlo... □

- Kouto -

Proč rubrika společnost?

To, že se ve studentském časopise objeví rubriky: škola, věda (obzvláště u BF :-)) apod. zajisté nikoho nepřekvapí, ale společnost? No, vždyť on i chudák student je člověk a trápí ho například neochota starých lidí v MHD, nevratné vratné láhve, rád si přečte fejeton o tom "Kam s ním" (třeba opotřebovaným Ministrem školství) atd. A právě pro takové články jsou zde následující stránky. Tak si je pěkně užijte. □

- Niemo -

MHD

Pro někoho může být cesta autobusem nebo trolejbusem docela zážitek - pozorovat spolucestující a přemýšlet, kam asi jedou nebo co vezou v těch naditých taškách. Ráno si v něm děti jedoucí do školy vyměňují informace o hrozícím nebezpečí zkoušení, holky srovnávají oblečení a hádají se, kdo s kým chodí, bude chodit nebo se rozejde, kluci se prou o hodnotách kartiček s Haškem nebo Jágreem. Někdo se otráveně kouká před sebe - to nespíš nenastartoval svého plechového miláčka a musel se snížit k použití veřejného dopravního prostředku, někdo zase nervózně sleduje hodinky a v duchu úpi na každé červené. Hlavně v lednu bylo možno sledovat překvapené a vytřeštěné obličejce cestujících, neboť se skoro od základů změnila trasa mnoha linek a dvě byly dokonce zrušeny, což mnozí poznali na vlastní kůži. Také nový systém časových jízdenek vyvolával a možná ještě vyvolává rozhořčení cestujících, ale jak se říká, člověk si zvykne na všechno. Co se týče od Nového roku platícího jízdního řádu, frekvence spojů se v některých denních dobách zvýšila. Možná až zbytečně, řeknete si sedíc(e?) v prázdném autobuse, blízko k pocitu vlastnění soukromého autobusového taxi. V některých časech naopak na autobus nenarazíte - zvláště když právě dorazíte do Budějovic nějakým pravidelným rychlíkem. Pokud se Vám podaří mít tu možnost použití více linek, buďte si skoro jisti, že obě jedou ve stejnou dobu a obě Vám právě ujely. Největší nedostatek linek je asi ve večerních hodinách, po jedenácté hodině se autobusem těžko někam dostanete. A co revizoři? Ti jsou v Českých Budějovicích na seznamu ohrožených druhů. Dle dosti zaručené zprávy je spočteme na prstech jedné ruky. Zaručené informace o tom, kde revizora stoprocentně nepotkáte, Vám dát nemůžu. Za dobu půlročního, dosti častého využívání služeb Dopravního podniku, se mi však nepodařilo žádného stretnout, takže zájemci, kterým nevadí trošku vzrušení, mohou docela ušetřit. Ti méně stateční a více poctiví si tu jízdenku raději cvaknou. □

- Olga -

Jednotné maturity

aneb Nás se to netýká

Tak se mi do ruky dostal papír o jednotných maturitách. Dostala ho moje sestra na gymnáziu - na ukázkou, co je čeká. A já jsem se zhrozila. V letáku MŠMT byly totiž, kromě popisu, jak jsou jednotné maturity třeba a jak jsou skvělé, vzorové příklady. O příkladech z matematiky můj přítel prohlásil, že by je použil "tak na přijímačky na gympl". Já, ač mám matematiku nerada, jsem s ním musela souhlasit. Pravým šokem ovšem byla v češtinářském okénku ukáзка z článku doc. Zrzavého. Většina z vás si jistě na něj vzpomíná (Vesmír - xy), aneb "...lidé různých paradigmat...". Schválně, uděláte jednotnou maturitu? (Budete to mít jednodušší, protože si pamatuji pouze dvě možnosti ze tří, ale vězte, že ta třetí byla blbost.)

1. Článek je:

- a) mírně ironický
- b) silně kritický

2. Spojení "lidé různých paradigmat" znamená:

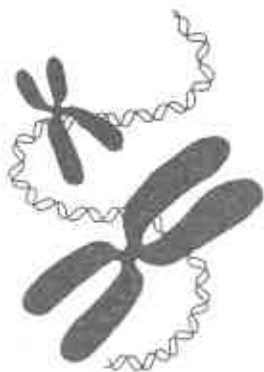
- a) lidé různých názorů
- b) lidé různých náboženství

Možná si teď říkáte: "Zaplat pánbůh, že se mě to netýká." To byla také moje reakce, pak jsem si ale uvědomila, že mám sestru, kterou to postihne. Pak mi došlo, že oni chtějí použít výsledky z jednotných maturit jako kritérium pro přijímání na vysokou školu. Takže je možné, že za pár (doslova) let se setkáte s lidmi, kteří udělají jednotné maturity a na jejich základě se objeví u nás na škole.

Z tohoto článku by někdo mohl získat dojem, že je "silně kritický" a více než "mírně ironický", a to bez jakýchkoli argumentů. Proto se teď pokusím shrnout pro a proti jednotných maturit tak, jak je vidím já.

Pro:

- Nebude tak snadné získat maturitu (a to zejména na středních školách nižší úrovně).
- Bude existovat alespoň částečně objektivní způsob porovnávání výsledků ze střední školy.

My se ptáme, vy odpovídáte
aneb jednotné maturity
Ptali jsme se celkem 13 lidí:

1) Víte, že se připravují jednotné maturity pro všechny střední školy?
ANO: 13

NE: 0

Většina odpovědí však byla ve smyslu: "Slyšel jsem o tom."

2) Myslíte si, že je to dobře/špatně? A proč?

DOBŘE: 1

ŠPATNĚ: 12

Pro: Srovnají se úrovně středních škol

Nejčastější proti: "...každá škola má jinou úroveň a nedá se to sjednotit..."

"...na všech středních školách by se muselo učit to samý..."

"...nezjistí se tím individuální znalosti žáka..."

3) A) Víte, že by součástí měla být i povinná maturita z matematiky?

ANO: 13

Proti:

- Na středních školách, které mají v současné době nadprůměrnou úroveň a obzvláště ve výběrových třídách, zmizí důvod proč "do žáků hustit více", když v pohodě maturitu udělají i s menším množstvím znalostí.
- Systém povede k tomu, že na řadě středních škol se bude vyučovat pouze to, co se může objevit u maturity.
- U řady studentů to může vést k pouhému nabífování se pouček a vzorečků, nikoli k pochopení problému.

Myslím si, že i nadále by měly existovat školy s různou úrovní, že by měly být speciální (matematické, jazykové apod.) třídy, kde budou studenti vybraní třeba z celého okresu. Já jsem jednu takovou třídu navštěvovala a jsem za to vděčná. Pokud daná škola dosáhne určité úrovně, tak potom se o ní na vysokých školách zpravidla ví a může se stát jako např. na FAVce v Plzni, že zatímco normálně jsou přijímáni studenti bez přijímaček do průměru 1,3, tak z matematické třídy z gymnázia v Mikulášské ulici v Plzni jim stačí 2,0.

Dalším strašákem (pro studenty gymnázií doslova) je povinná maturita z matematiky. Proč si myslím, že to není šťastný nápad?

- 1) Snižuje se tím počet volitelných předmětů (povinně český jazyk, cizí jazyk a matematika)
- 2) Velká část studentů již nikdy nebude matematiku potřebovat (např. pro studium psychologie, filosofie, jazyků...)
- 3) Aby byla matematika k něčemu patná, tak musí mít člověk "matematické myšlení". Ti, kterým chybí, se prostě nabíflují na maturitu tuny pouček, které nebudou potom schopni využít.
- 4) Aby z maturity z matematiky nebylo nutné vyházet 80 % studentů, bude muset zkouška být podstatně jednodušší než dosud.

Tak, to by bylo asi vše. Vlastně ne. Asi vás zajímají správné odpovědi: 1. a), 2. b). □

- Nienc -

3) B) Je to podle vás dobře?

ANO: 1

NE: 12

Dobře: "každý by měl umět počítat"

Špatně: "...kdo půjde na humanitní vešky, tak ji nebude potřebovat a jsou lidi, kterým matematika nejde..." (nejčastější odpověď)

"...mělo by to být v závislosti na typu školy..."

"..ač mám matematiku rád, tak na spoustě středních škol ji učí blbě a dost lidem pak bude k ničemu..."

4) V případě, že se zavedou jednotné maturity, měly by výsledky sloužit jako kritérium pro přijímání na VŠ?

Vůbec: 3

Částečně: 10

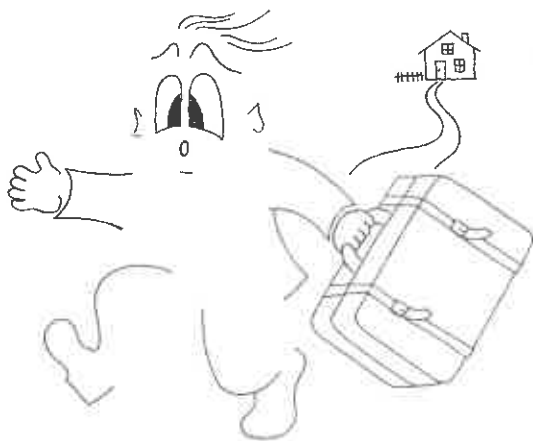
Jako náhrada přijímaček: 0

1) 19. 2. však v televizních novinách proběhla zpráva, že by snad nebyla matematika povinná, ale mohlo by se volit: matematika nebo základy společenských věd.

Umění odejít

Začalo to tak: vloni v půlce listopadu se sešlo v kavárně Slávie několik bývalých studentů. Bylo jich, tuším, šest. Nejspíš si povídali o politice, protože jinak by je nenapadlo dát dohromady výzvu, kterou zveřejnili právě 17. listopadu, v den desátého výročí tzv. sametové revoluce. Tehdy před deseti lety měla většina obyvatel této země poněkud idealistické představy o dalším politickém a celkově společenském vývoji. Představovali (jsme) si, že lidé budou k sobě laskavější, slušnější, nebudou si závidět a tak nějak vůbec se nám všem začne dařit. Ve vládě budou jen takoví lidé, které si my zvolíme ve volbách. A když se neosvědčí, tak prostě čestně podají demisi a odejdou ze své funkce a na jejich místo nastoupí někdo jiný. A jsme u toho. V š e c h n y v o l b y v uplynulých deseti letech sice byly svobodné a demokratické, měli jsme tedy vlády, které jsme si zasloužili. Jen s tím přiznáváním vlastních chyb už to bylo trochu horší. A s dobrovolným

opouštěním vysokých funkcí ještě horší. Po valnou část těch deseti let byli v nejvyšších státních funkcích s malými obměnami pořád stejní lidé, kteří si mezi sebou funkce jenom vyměňovali (z premiéra předsedou sněmovny a naopak). Dvě nejsilnější strany mezi sebou dokonce po posledních volbách uzavřely podivnou smlouvu o neútočení, které se začalo říkat opoziční. Menšinová vláda jedné z těchto stran se stačila za půldruhého roku stát proslulou skandálními aférami svých "sebevražedných" ministrů a nejvíc asi samotného předsedy vlády. Dopustili se

takových chyb, že by zejména v některých případech mělo být jejich povinností rezignovat přinejmenším už ze samotné slušnosti ke svým voličům (causa Zieleniec). Leč nestalo se tak ani jednou. Vládě jako celku by bylo sice možné teoreticky vyslovit nedůvěru, a tím ji fakticky odvolat, ale tomu brání ústavní většina obou smluvních stran, ačkoli ta druhá ústy svého předsedy pořád tvrdí, že zmíněná vláda zemi škodí. Jak z toho ven? Jedna z cest je dát politikům najevo svoji nespokojenost s jejich počínáním, že nejsou nic víc než jen volenými zástupci, kteří jsou voleni proto, že v deseti milió-

nech stát řídit dost dobře nejde, že veřejnost jejich počínání sleduje a že by měli odstoupit. Připomenout jim, že byli zvoleni kvůli zastupování zájmů nás všech, a ne především svých. O to se snažila zmíněná petice "Děkujeme, odejděte". Vzápětí po jejím zveřejnění a spontánní reakci veřejnosti, která se za několik dní projevila bezmála deseti tisíci, se začali potrefeni předhánět ve stanoviscích. Předseda vlády označil autory za šestici zhrzených nespokojenců, předseda sněmovny dokonce označil iniciativu za protiústavní, protože chce údajně svrhnout vládu bez konání voleb. Byly slyšet i názory, že si zmínění uzurpují právo soudit a rozhodovat, kdo smí zůstat ve funkci a kdo ne, případně, že autoři petice chtějí zorganizovat Sametovou revoluci II. Cílem přitom bylo pouze apelovat na lidskou slušnost a dát najevo svoji nespokojenost. Že by se dotčení politici cítili ohrožení?

Na výzvu zareagovali odstoupením z funkcí jen předseda Unie Svobody Jan Ruml a jeden z iniciátorů výzvy, t.č.

hlavní koordinátor expozice České republiky na Expo 2000, Vlastimil Ježek.

Postojem k petici dali představitelé dvou největších stran najevo, co si myslí o názorech veřejnosti. Několik desítek tisíc podpisů prý nic neznamená, je to jen zlomek z celkového počtu voličů. Uvidíme po volbách. To bylo na podzim. Spekulovalo se, co bude s iniciativou dál, jak využít a nezklamat očekávání a leckdy i naděje veřejnosti, aby případná následná frustrace z toho, že se "zase nic nestalo", nevedla jenom k prohloubení proslulé blbě nálady. Sice se nic nestalo, ale měli příležitost si dokázat svoji sílu v případě, že se jich sjednotí dostatečné množství.

V současnosti má iniciativa podobu občanského sdružení, několik sympatizantů založilo politickou stranu. Co se bude dít dál, ukáže čas. Co si o tom myslíte vy? □

- Atreides -

D Ě K U J E M E
O D E J D Ě T E !

Filmový klub BF

Filmový klub na Biologické fakultě začínal jako víceméně soukromá akce několika studentů, kteří se rozhodli, že si budou pouštět filmy, jež jim utekly v kině. A protože je škoda používat video, když je k dispozici filmové plátno, začalo se promítat na fakultě.

Filmy vybíral podle nálady a chuti diváků ve videopůjčovně Michal Paroulek a kolektiv a byly střídány se snímky zapůjčenými z Pedagogické fakulty, které by se v půjčovně těžko sháněly. Jejich výběr a komentář k nim zajišťovala Mirka Toušová spolu se svým kamarádem ze zmíněné PF. Nechyběly mezi nimi např. filmy Alfreda Hitchcocka nebo Vojtěcha Jasného, na něž si určitě ještě vzpomenete. Vzhledem k tomu, že Mirka minulý semestr uzavírala své studium na Biologické fakultě a soustředila se na přípravu k magisterským státnicím, a ani Michal neměl mnoho času nazbyt, přišel na pořad pouze Mrazík a několik filmů promítaných v rámci angličtiny v tomto jazyce.

Pro nadcházející semestr se ale znovu připravuje pravidelné promítání jednou týdně (pravděpodobně v úterý nebo ve středu) a bude záležet jen na našem zájmu, do jaké míry se uskuteční. Projevit přání nebo dokonce přinést kazetu s kýženým filmem jest dovoleno (svá přání, dotazy a připomínky směřujte na Michala Paroulka).

Na filmověklubovém obzoru se přitom blýská na lepší časy, protože doc. Kindlmann nabídl k používání kongresovou halu, díky absenci oken

též nazývanou krtkárna. Znamená to, že se bude promítat lepší datovou promítačkou na větší plátno než doposud. Navíc bude možné s projekcí začít už před setměním (nejsou závěsy, a tedy není co zatahovat) a budou ji moci navštívit i studenti jiných fakult, což dříve bez dohody s panem děkanem nešlo (po deváté hodině večerní na fakultu nikdo cizí nesmí).

Plánuje se i zakoupení DVD a grafické karty do počítače, což by rozšířilo nabídku filmů, které lze promítat (ve zdejší videopůjčovně jich mají kolem třiceti, na druhém konci Českých Budějovic asi sto). Tyto snímky jsou většinou v originále a dají se promítat i s originálními titulky, stejně dobře ale s titulky v kterémkoli jazyce včetně češtiny. Je tedy možné učit se poslechem mluvenou řeč a porovnávat ji zároveň i s textem. To byl také hlavní argument, proč DVD pořídit.

Seznam filmů na DVD si mohou zájemci prohlédnout na adrese <http://matrix.crosswinds.net/~romir/dvd> (dostanete se tam i pomocí vyhledávání v Seznamu, stačí napsat DVD). □

**Kontaktní osoba: Michal Paroulek,
K1/507, Bobo1@tix.bf.jcu.cz**

Filmový klub - program

Promítat se bude téměř pravidelně, a to vždy ve čtvrtek od 19.00 nebo ve středu od 20.00 hodin v kongresové hale. Záleží pouze na tom, který z těchto dvou dnů bude pro většinu studentů lépe vyhovující. Data v následujícím programu se proto mohou po domluvě ještě změnit. Program na nejbližší týden: Program se všemi odkazy na internet bude k dispozici na následující internetové adrese: <http://www.bf.jcu.cz/-tix/bobo1/>

Aktuální informace se dočtete i na nástěnce vzkazů naproti vstupním dveřím do haly.

24. 2. **Lepší už to nebude** (As Good As It Gets)

Téměř romantická komedie.

"Zapšklý, jízlivý, škodolibý a zlomyslný spisovatel začal páchat dobré skutky."

Hrají: Jack Nicholson, Helen Huntová - oba získali Oscara za hlavní roli.

Režie: James L. Brooks.

8.3. (resp. 9. 3.)

Gattaca Sci-fi

O budoucnosti, v níž je lidský osud předurčen kvalitou genetické výbavy.

Hrají: Ethan Hawke, Uma Thurmanová.

Režie: Andrew Niccol.

Podrobnosti: <http://www.spe.sony.com/Pictures/SonyMovies/movies/Gattaca/home.html>

22.3. (resp. 23.3)

nějaký titul na DVD (asi **Matrix**), pravděpodobně v originálním znění a s titulky dle přání publika. Matrix Sci-fi.

Hrají: Keanu Reeves, Laurence Fishburne, Carrie Anne Moss.

Režie: LARRY a ANDY WACHOWSKY.

Podrobnosti: <http://www.whatisthematrix.com/>, <http://filmovy.seznam.cz/matrix/>

Jiří Trnka stále mezi námi

Co se vám vybaví, když se řekne Jiří Trnka? Nepochybuji, že spousta věcí. Jeho obrázky nás provázely dětstvím, skrz ně jsme vnímali svět kolem sebe.

Asi nebudu mluvit jen za sebe, řeknu-li, že všechno, co jsme měli rádi jako malí, nás přitahuje i později. Kolikrát se na koleji z velice vážného rozhovoru nečekaně rozvine nekonečné

vzpomínání na pohádky, příběhy, knížky a filmy, které nám spoluvytvářely dětský svět. Raději ani nepočítám.

Určitě i proto, že se tak rádi vzpomínkami vracíme do svého dětského světa, měla v Jihlavě takový úspěch velká souborná výstava Trnkovy tvorby. Probíhala od poloviny prosince 1999 do konce ledna 2000 a na rozdíl od jiných

výstav si na ní kromě dospělých přišly na své i děti. (Teď jsem trochu na rozpacích, protože kdybych napsala, že kromě dětí si přišli na své i dospělí, bylo by to možná výstižnější. Šlo zkrátka o výstavu vskutku rodinnou.)

Přehlídka pohádkových postavíček a výjevů začínala Karafiátovými *Broučky*, pokračovala ilustracemi ze *Špalíčku pohádek* a končila Werichovým *Fimfárem*. Mezi tím, při procházení jednotlivými místnostmi, se člověku vybavovaly knížky notoricky známé i ty, na něž už málem zapomněl. Nezvalovy *Věci, květiny, zvířátka a lidé pro děti*, Andersenovy *Pohádky*, *Míša Kulička*, *Anička Skřítek* a *Slaměný Hubert*, *Kniha bajek*, *Jak dědeček měnil, až vyměnil*, *O lišce a džbánku...* Hodně mě potěšilo setkání s obrázky z knížky *Zahrada*. V tu chvíli jako bych slyšela hlas Františka Filipovského, který namluvil její filmovou podobu. Tenhle dětský příběh o pěti štrapatých klucích a tajemné zahradě jsem měla kdysi moc ráda. Jiří Trnka byl ale návštěvníkům výstavy představen i jako tvůrce obrázků ke klasickým "dospělým" příběhům, hlavně k Shakespeareovým dramátům - *Romeo a Julie*, *Sen noci svatojanské* (zde byl vystaven i celý loutkový výjev), *Othello*.

Celá jedna místnost byla věnována

Projekt Milénium Jihočeského muzea

Jihočeskou lidovou architekturu minulého století přibližuje výstava Mízející krása - lidová architektura v kresbách a obrazech. Zájemci si ji mohou prohlédnout od 11. února do konce června v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích. Expozice je v pořadí již druhou částí letošního výstavního projektu Jihočeského muzea, nazvaného Milénium. Patří do něj celkem deset výstav tematicky zaměřených na fenomén času a ohlédnutí za končícím tisíciletím. Projekt Milénium letos zahájila výstava *ČeskoBudějovické veduty* s podtitulem *Město v proměnách času*, která potrvá do 14. května. □

- EZ -

loutkám. Tuto část expozice uváděla typicky trnkovská loutka prince Bajají, ale byly zde k vidění i méně známé postavíčky, jako třeba Kybernetická babička. Don Quijote či Dobrý voják Švejk sice za "méně známé postavíčky" považování býti nemohou, avšak jejich přítomnost zde ve spojení s Jiřím Trnkou mě překvapila. Hlavně Švejka znám spíš coby pana Hrušínského. Asi trochu překvapením bylo pro ty, kdo příliš neznají Trnkovu tvorbu jako celek, setkání s malbami tohoto umělce. Zde místy nebyla ani památka po jeho charakteristickém stylu. Ani náměty neodpovídaly tomu, co jsem si s ním dosud spojovala: Noční flaly, Kytice (ne ta Erbenova, alebrž luční kvítí), Skříň, Podzim, Zima, Autoportrét, portréty dcery Zuzanky atd.

Co říci závěrem? Snad jen to, že ačkoli od smrti Jiřího Trnky uplynulo 30. prosince loňského roku už třicet let, málokdo z nás si to uvědomuje. Jeho obrázky jsou pořád známé, oblíbené a milované nejen dětmi. Dokazuje to i počet lidí, které jsem během hodinky jednoho nedělního předvánočního odpoledne v místnostech jihlavské Galerie Vysočiny potkala. □

- EZ -

Zeptali jsme se na váš kulturní život

S články tohoto názvu se budete pravidelně setkávat v každém čísle Pavučiny. Představi vám známé i méně známé tváře Biologické fakulty z trochu jiného pohledu, než jak je znáte, a dovolí vám poznat tu část jejich života, která často není na pozadí jejich odborné práce vidět. A snad vám i poskytnou inspiraci k přečtení zajímavé knížky nebo k návštěvě zdařilé divadelní hry či koncertu.

Tentokrát jsem si povídala s **Milanem Štechem**. Začali jsme u knížek. Před typickou beletrií dává Milan přednost literatuře, ve které kromě vyprávění najde i nějaká ta fakta.

Momentálně už delší čas pročítá příběhy knihy německého autora Dietera Breuerse *Na hradech, v kláštorech, v podhradí* s podtitulem *Středověk, jak ho neznáte*, která je poměrně čerstvě přeložená a vyšla nedávno v Knižním klubu. "Je to zaměřené na střední Evropu a co jsem stačil pročíst, je tam povídání o spoustě historických osobností (třeba o Karlu Velikém), ale i příběhy ze života prostého lidu." V krátkých historkách se podle Milana člověk dočte o poměrech v zemi, vývoji počtu obyvatel, úrovni hygieny a epidemiích, využití lesa ve středověku i židovských pogromech. "Myslím si, že je to zajímavý, netradiční pohled na středověk a že to za přečtení stojí."

Nedávno Milan četl *Legendy a pověsti staré Šumavy*. Podobné knížky jsou mu blízké, protože Šumavu zná a má ji rád. "I další knížka - *Kronika šumavských hvozdů* - se z větší části týká právě těchto hor. Vypráví konkrétní příběhy lidí, kteří se vzepřeli komunistickému zlu 50. let, a šumavské hvozdy jim

skýtaly možnost úniku před pronásledováním." V méně veselých chvílích ("když už je člověku hodně špatně") nalistuje Milan některý z *Příběhů pro potěchu duše*.

A co hudba? "Poslouchám leccos, já bych to zevšeobecnil. Líbí se mi melodické věci, může to být od vážné hudby, přes jazz až třeba po rock. Nemám rád a neposlouchám hudbu, která má jenom slepě se opakující rytmus bez melodie a jsem alergický na slaboduché texty. Pouštím si písničkáře a různý folk; mám moc rád Kryla - to je asi můj nejoblíbenější autor. Nepohrdnu Louis Armstrongem, ani některými písničkami od *Olympicu*. A samozřejmě i ta vážná hudba, klidně i opera - asi nejraději mám *Rusalku*. Tu jsem v posledních letech viděl dvakrát, v Budějovicích a na otáčivém hledišti v Krumlově. Když se tam vydaří počasí, je to skutečně nádherné.

"Co se týče divadla, jsem možná moc konzervativní. Nelíbí se mi, když je zpracování her přemodernizované. Neboli vadí mi, když se hry napsané v určité době přepracují do současnosti a při tom se úplně potře jejich charakter, či původní záměr autora. Naopak ale obdivuji, když se v novém zpracování podpoří nadčasové myšlenky autora a nenásilně se do něj vmezeří současné věci. Viděl jsem v Blatné ochotnické představení *Těžké Barbory* a myslím, že by pánové Voskovec a Werich měli opravdu radost. Teď mám taďy v divadle vyhlédnuto několik představení, na která se chystám, a to jsou *Naši furianti*, *Polská krev*, *Deset malých černoušků* Agathy Christie a ještě bych docela rád viděl *Prodanku*." □

- EZ -

Když jsem studoval na gymnáziu, přetékala má paměť všemi možnými i nemožnými autory, spisovateli, básníky, povídkáři i pohádkáři. Excentrickou mysl jsem kompenzoval čtením přírodopisných spisů. Do středoškolského období spadá kupříkladu má obliba knihy *Okouzlen broučky a hady*. Léta zapáleného preparování brouček dnes však plynou nenávratně. Nyní se mi prohání hlavou rozmanitá bezpáteří havěť, skrz šedou kůru mi klíčí sazeňičky, jež nedokážu rozeznat, mozkové závitky si vesele rekombinují, a snad už i mutují. Duše volá po něžném rýmu či hezké povídce. Pokud je jí ouvej, vzepře se přírodninám a veršuje si pro radost. Jednou mi po probásněné noci zkoušející povídá: *"Vy jste prej chytrý, ale máte moc zájmů..."* Tu jsem si vzpomněl na Mistrovo vyprávění o poznámce, kterou do notýsku dostala jeho dcera: *"Meena si ve škole vede dobře. Vedla by si ale mnohem lépe, kdyby jí v jejím rozvoji nebránila přirozená radost ze života."* Nedopustím, aby srdce básníků vyprahla! □

- Petr N.

Každý z nás je spisovatelem

(hra na tvořivé psaní)

Pamatuju si, že psát jsem se naučil kdysi v první třídě. Od té chvíle se mi psaní docela daří, skládat písmenka za sebe na papír umím přímo bravurně, zvláště když mne další roky školy ještě přiučily v tom, které písmenko kam patří a kam ne. Člověku se potom zdá, že má v tomto ohledu vystaráno, ale ouha, na škole ho nutí psát seminárky, diplomky a ještě kdesi cosi. V tuto chvíli člověk zjišťuje, že pravopis či rychlé psaní mu potíže nedělají. Mnohem víc se natrápí přemýšlením, jak se vůbec vyjádřit, která slova volit, jak je seřadit do vět. Pochopitelně, na tohle si univerzální recept ze základy a z gymplu nepřinesl, ba ani stručný návod, ani drobný nápad.

On totiž na tohle žádný návod není. Málo platné, kdo chce umět psát, musí mít cvik, a tento se (jak jinak) získává cvičením. Zkrátka je třeba psát. A zase vtíravá otázka: co psát?

Tady vám můžeme pomoci. Taky jsme si kdysi lámali hlavu tím, na čem

chceme psaní trénovat, abychom se prostě naučili jasně se vymáčkout, ať už jde o cokoli. A jelikož tvořivá fantazie se dá použít opravdu u čehokoli, vymýšleli jsme si všelijaké náměty na psaní, a to zpočátku nenáročné, abychom se na tom mohli (slovně!) bez omezení vyřádit. Pár drobných cvičení si může každý sám pro sebe vyzkoušet, aby se naučil nebát se hrát si se slovy.

Nevím, jaké pocity míváte na počátku nového dne. Třeba to nijak neprožíváte, ale mohli byste si to pro jednou zkusit. Vzpomeňte si na to, až se ráno probudíte. Rozhlédněte se z okna nebo z balkónu, ať dobře vidíte, jak ten nový den vypadá. A zkuste prožít radost z toho, že zase vyšlo slunce, že obloha je jasná, a ne černá, a hlavně že záleží na vás, co dobrého si z toho nového dne vezmete.

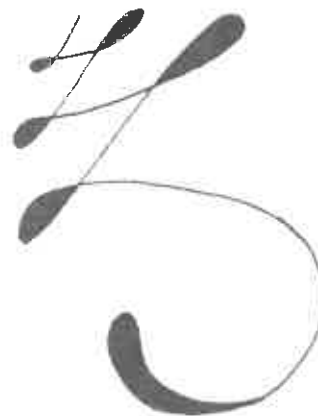
Pokud tu radost ucítíte, zkuste ji vyjádřit jednou větou. Aby to ovšem pořádně vyznělo, nebojte se použít

prostě básnických výrazů, slovních spojení či jiných kouzel.

Možná si dovolím radu na závěr: nenuťte se ani tak do toho psaní, jako spíš do toho zkusit tu radost procítit, zkusit ji nalézt. Správná slova pak už přijdou sama. Tak se chutí do toho!

Motto: Pište pro sebe! Ničeho se nebojte! Nikdo vás nekontroluje ani neznámkuje. Je jen na vás, jestli to ještě bude číst někdo jiný. Jste pány svých slov! □

Martin Střelec-

*Sedím v kolejni kuchyňce
a pozoruju,
jak se pomalu zamlžují okna od páry
stoupající z konvice.
Je brzo ráno - ještě příliš brzo
na každodenní ranní "hemžení" kolegů z ostatních fakult.
Z každého rohu malé místnůstky na mne kouká
nový den a já mám konečně příležitost
si vychutnat malé zastavení v každodenním běhu,
zkusit zachytit tento prchavý okamžik...*

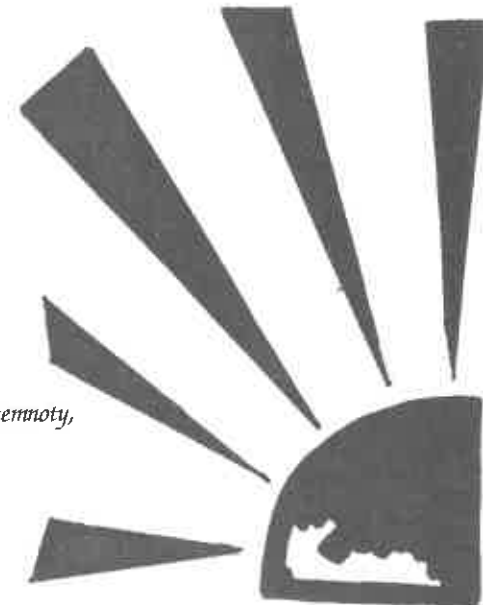
Klid, souznění, co plní duši mincemi poznání.

-Zara-

Hiperión

Miša Uhlířová

*Čtěl bych letět k slunci,
co nejbliž,
aby moje cesta nebyla stále zahalená ve tmě -
vidím nový vzcházející den,
obrovský žhavý kotouč v červánkách
rudých jako nepozvané gardy z východu
a mám pocit, že mohu všechno -
avšak tento pocit se postupně ztrácí,
až navečer země spolu s krvavě raněným sluncem
v plamenech západu -
Můj život je jako věčně se rodící a umírající
světenec Hiperióna,
nezanikne však na konci své pouti pohlcen do hlavy temnoty,
ale na úsvitu,
zničen vlastní krásou,
které neumí čelit a vzdorovat -
zanikne v tryskající nebeské modři,
v mřížovi paprsků,
pod azurovou klenbou drtící ramena Atlantova...*

Vila

Petr Novotný

Pavoučí síti zajiskří rosa
uvizla při tanci rusalka bosá
kapičky na nitkách promíši slzy
můjivé bytí zhasne už brzy.

Měsíčním svítem plouti a mlhou
proplést je zlatavých kadeří stuhou
Škoda že víření chladivým mechem
utichne společně s neslyšným vzdechem.

Upírka

Graveir

Potkal jsem dívku prostou a přec záhadnou.

Vlasy havraní, ve větru ji vlály,
hleděla na mě, s očima temnýma,
zvala mě k ní domů, oči jí hrály.

Kol mne temný les, noc byla na krku,
vešel jsem rychle, rozumu nedbajíc.
Políbky vroucími, s očima na krku,
vitala mě u sebe, tepnu mou hledajíc.

Pak se ji zželelo tuláka,
dala mi naději, možná i víc,
ale proměnila mne v chudáka,
co lásku svou hledajíc,
změnil se v básníka.

Bloudím teď světem,
stále ji hledaje.
Poušti i ledem,
potřeb svých nedbaje.

Dá-li Bůh, najdu ji.
Však nevím, kde začít.

HADÍ KVĚT

I.

"Tak říkáš Hadí květ a největší exemplář, jakej jsi kdy viděl. No vzhledem k tomu, žes v životě nevytáhnul paty z Pharu a že nerozeznáš žampion od lysohlávky, tak bych řekl, že ten tvůj Hadí květ bude nejspíš jen nějaká přerostlá plíseň. Viš, někdy bys mohl místo se džbánkem zajít do sklepa taky třeba s kýblem vápna."

Podíval se na mě dost nasupeně a ucho džbánku, kterej byl ještě z poloviny plnej Krvavý řeky ročník 78, sevřel ve svých dlouhých kostnatejch prstech takovou silou, že mu z toho až začaly nabíhat klouby. Oči se mu podlily krví a celý jeho tělo zachvátil lehce postřehnutelnej třes. Bože, zase sem si rejpnul do tý jeho věčně otevřený, ničím nezhojitelný rány. Přesto, že hovor o jeho vínu doprovázeli labužnickým pomlaskáváním i takoví vínoznalci jako král Harack a do jeho hospody si zajížděli půldenní oklikou i kupci ze Zemský stezky, můj přítel Zachar trpěl pocitem méněcennosti. Byl napůl půlčik, a proto nemohl nikdy studovat a příšerně záviděl všem, co mohli. Mě nevyjimaje. Strašně ho zraňoval pocit, že něco neví. Ať se to týkalo hnojení vinice, pohybu hvězd, nebo cen pozemků, posledních drbů z přeplněnejch nebo příliš prázdnějch ložnic a nebo třeba Hadího květu.

"Počkej, neblbni, já to tak nemyslel," snažil sem se zabránit zbytečnému konfliktu. "Viš, že sem držka," dodal sem a sáhnul po džbánku. On si ho přitáhl k sobě a moje ruka zůstala směšně prázdná nesmyslně napřažená třet nad stolem. Stáhnul sem se a uchopil prázdněj pohár. "No tak," zkusil sem to chlácholivě. "Já znám tu potvoru taky jenom z Herbáře a opravdu se dá v

pohodě splést s jedním druhem úplně neškodný plísně," zalhal jsem. A asi dobře. Zachar se natáhl se džbánkem až k mému poháru a dolil mi. "Podíváš se na to," nezaprosil. "Viš, nechci to tam! Říká se, že to je dost nebezpečnej sajrajt." "Co bych pro tebe neudělal, jasně že se na to mrknu," slíbil sem docela ochotně, jelikož ten slib byl malá cena za nenastvanýho kámoše. "Jen co to dopijem."

II.

Byl to nejkrásnějši exemplář, jakej sem kdy viděl. Světle zelenej, místy až doběla zbarvenej porost asi dva palce vysokějch rostlinek pokrejal na mokrym kamení plochu velikosti dlaně. A zprostředka toho porostu trčely čtyři hadím jazykům podobný, krvavě rudý, asi půl vysoký tyčinky zakončený vidlicí. Podle nich dostala tahle kytka jméno. Hadí květ. Navíc právě v květu. No prostě úžasnej nález. Opatrně sem nožem odškrábal maltu poutající kámen s nalezeným pokladem ke klenbě sklepa, do vzniklý štěrbin vrazil čepel a zapáčil.

III.

"Hm, tak toho jsem se obával," prones děkan Ravibar zastřeným hlasem, a aniž odvrátil zrak od průhledný stěny terária, který v týhle pracovně zůstalo po mým předchůdci a teď plnilo přechodně funkci skleniku, mentorsky dodal: "Jen jsem doufal, že máš víc rozumu. Jestliže jsi četl pozorně alespoň prvních pět řádků na příslušné straně v Herbáři, tak mi není vůbec jasné, jak můžeš být tak nezodpovědný a mít *floris serpentí*, dokonce kvetoucí *floris serpentí*, tady za sklem v pracovně na Universitě. A nepokoušej se argumentovat vyššími zájmy vědy. Ve jménu oněch zájmů sice můžeš riskovat. I život. Ale jen svůj vlastní." Otočil se zády k vitrině a

s pohledem upřeným kamsi na špičky svých bot, mimochodem jako vždy pečlivě nablejskanejch, kovovým hlasem odříkával.

"...pyl *floris serpentis* mívá dosti silný vliv na duševní zdraví lidí vystavených i jen velmi krátce jednorázové expozici. Následkem působení dosud neznámého, v pylových zrncích přítomného, toxinu na lidský organizmus bývají zejména velmi těžké deprese a úzkostné stavy. ...V některých případech byly u lidí zaznamenány i silné halucinogenní účinky... Zmíněný toxin se jeví celkem neškodným pro ostatní rasy s výjimkou gnómů, kteří prožívají v případě intoxikace stavy podobné lehké opilosti..." Následovala chvíle ticha. Ravibar, jako by přemýšlel, jak pokračuje citovaný odstavec, stál s hlavou stále schýlenou k zemi vprostřed mojí pracovny. Po chvíli se pomalu napřímil a upřel na mě studený pohled svých modrejch očí. Ledově stažené výraz jeho tváře na kratičkou chvíli roztál téměř nepostřehnutelným náznakem smutného chápavého úsměvu. A najednou ve vteřině zase zmrzl poryvem zuřivého vzteku. "Znič to! Okamžitě! A dej si pozor!" Na co nebo na koho si mám dát pozor sem se moh zeptat už jen dost razantně zavřenejch dveří. Ale nezeptal. A nezničil.

IV.

"To snad nemyslíš vážně!" řval na mě Ravibar. Tenhle tejdén sem byl u něj na koberečku už nejmíň po šestý a pokaždý ztropil takovej bengál. A to se o elfech tvrdí, že jsou chladní a zdrženliví.

"Nejprve vystoupíš při rigorózních zkouškách proti vlastnímu elévovi a uvedeš ho před konciliem zkoušejících do značných rozpaků nesmyslnými dotazy po smyslu jeho práce. Co by podle

tebe mohlo mít větší smysl než užití tvůrčí magie při léčení sečných a bodných ran? Já neznám žádnou míň spornou věc na světě než zachraňování životů a pomoc raněným..."

"No ono jde o to čich životů," ucedil sem.

"A pak ta záležitost s kvestorem," nenechal se Ravibar přerušit. "Pět let všechny přesvědčuješ, že je bezpodmínečně nutné, aby kvestora schvalovala rada starších university, a pak si klidně nepříjdeš na shromáždění akademické obce. Navíc na shromáždění svolané jen kvůli tobě. Vždyť jsi to svou nepřítomností celé pohřbil. A pravděpodobně navždycky. Uvědomuješ si to?"

"Stejně by to neprošlo. Dokud je rektorem Hvarun, tak není šance," pokusil sem se o chabou omluvu. "Nejsi nemocný? Cítíš se zcela zdráv?" přeladil Ravibar hlas do účastný tóniny. "Vzhledem k množství věcí, na které máš najednou jiný pohled než dřív, a vzhledem k velkému množství stížností na tvou práci bych řekl, že se s tebou něco děje. Něco není v pořádku. Ve tvém hlase cítím rezignaci. Ve tvém jednání je zjevný hluboký nezájem. Co je s Tebou?"

"Nic."

"Nepotřebuješ volno?"

"Ne."

"Je ti známo, že ti podle stanov můžu nařídít návštěvu u Marloga a dokonce ti můžu na určitou dobu pozastavit vstup na akademickou půdu!? Posloucháš vůbec, co Ti říkám!?" "Jo," odpověděl jsem na první otázku, "jo," reagoval sem i na druhou. Vyznělo to jako povzdech.

"Tak co si vybereš? Lékaře, nebo distanc?" Ravibar umí bejt občas dost protivnej. Snad to nějak souvisí s jeho

protivnej. Snad to nějak souvisí s jeho elfským původem anebo možná se židli, na který už nějaký pátek dřepí. "Dej mi pokoj," zabručel sem. "Můžu jít?"

"Jo můžeš." "Domů nebo k Marlogovi."

Šel sem. Do svýho kabinetu. Na trojnožku nad kahan sem postavil konvici s vodou. Dostal jsem nutkavou chuť na maté. I tentokrát se voda vyvařila. Když sem se probral zhroucený na psacím stole, venku už byla tma.

V.

Mojí pracovně se poslední dobou vyhejbaj všichni kromě Ravibara. A ten se tu v poslední době zastavuje zas až moc často. Přestože je jeho oborem fyziologie nelidských ras, v mojí přítomnosti dost nepokrytě holduje lidské psychologii. A taky medicíně. Už dvakrát mi sem dokonce přitáhl toho supa Morlocka. Ten mě proklepával, prohmatával, pustil mi žilou a požadoval po mě dokonce exkrementy. Nechci děkana zbytečně dráždit, a tak moc neodporuju. Navíc nebejt těhle praštěnejch návštěv, sežral bych se nudou. Na co šáhnu, to mě vysloveně štve. Nechápu, proč sem nešel dělat něco užitečného namísto vysedávání v těchhle plesnivejch zdech. Jenže co? Chci pnout s vyhřezlejma střevama vprostřed nějaký smradlavý bažiny ve válce za nic, v bitvě proti nikomu, to se mi hnusí. Dobejvat ze země chléb vezdejší je sice vznešená věc, ale jen na první

pohled. Úroda skončí stejně buď pod kopytama koní vojáků, který vezou svý střeva na nějaký bojiště, a nebo skončí v těch střevech předtím, než vopustěj tělo. Našinec pak stejně umře hladu, nebo na nějakou nemoc, a nebo v nejhorším taky na střevní vycházku. Všechno rovno. I obchod, i řemesla, i politika. Všechno stejná zbytečnost. Tak tu sedím v těhle plisní prorostlejš zdech a postupně taky prorůstám plisní.

VI.

"Proč jí ubližuješ? Proč? Mariah tě opravdu miluje. Když už se nevěnuješ práci, zapomínáš na přátele, zkus se dát do pořádku alespoň kvůli ní."

Je mi čím dál víc zle. Zle z práce, zle z lidí (i nelidí) kolem mě, zle z Mariah. Nechutná mi jídlo ani víno, nebaví mě hrát gara ani courat po horách, nezajímá mě starý knihy ani nejnovější drby. Jediný, co ve mně vzbuzuje jakýs takýs zájem, je Ravibar. Ještě před pár měsíci sem měl spoustu kámošů i kumpánů i dobrejš známejš, ale mezi nima ani jeden elf. A teď se zdá, že mám jenom jeho, Ravibara. On je jedinej, kdo se o mě opravdu živě a s účastí zajímá. Občas mi dokáže dokonce i trochu pomoct. Kdybych nevěděl, že elfové maj v hrudi místo srdce jenom kus mramoru, řek bych, že je Ravick tedka jedinej můj přítel. Jenže oni nejsou schopný citu k člověku. Oni v podstatě vůbec nejsou děkan byl výjimka, se věří těžko. Jenže,

schopný citu. Oni projevama citů dokonce opovrhují. Tomu, že by náš děkan byl vyjímka, se věří těžko. Jenže před chvílí mluvil o Mariah. Řekl "miluje". A s jakou vroucností to řekl.

"Viš Ravibare, já nevěřím v lásku. Ne, nekoukej na mě tak. Ně že bych nevěřil Mariah, já nevěřím v city vůbec. Dřív sem věřil, ale teď už ne. Nikdo mě nezklamal, nikdo neobelhal, jen sem dospěl a prozřel. Vidím, že každé hrabe jen pro sebe. Přítelů potřebujeme ku pomoci, milovanou bytost k páření bez rizika a k ukojení potřeby vlastnit. A kolem toho všeho spousta vznešených frází a medovejch řečíček. Sakra seš elf, tak proč Ti to vůbec vykládám."

Zatvářil se smutně. Opravdověj bernardýní smutek. V tmavým peří havrana se bílá vrána skrejvá. Skrejvá? Ale co skrejvá!

VII.

Na stole před sebou mám pero, kalamář, čisté list papíru a dýku. Sedím tu tak už hodinu a přemejšlim. Ne. Asi nemám co komu vzkázat. Asi nemám na srdci nic, co by mě opravňovalo poskvřnit tuhle panensky bílou stránku. Nic.

Pravou rukou beru nůž, ostří přiložím na levý zápěstí a zjevení prvních kapek krve v brázdě po čepeli doprovodu tím tichým syknutím.

VIII.

"Hajzlové," zařval sem a praštil pěstí do stolu. Pod obvazama na zápěstí mi začala prosakovat krev. "Ravibare, ty elfská zrúdo, já tě... já tě snad...!" Pak mě zradil hlas. Při náhlejších přívalech vzteku mám i ve svém pokročilým věku sklony mutovat. Zachar přede mě na stůl postavil džbán s vínem, položil mi ruku na rameno a konejšivě zamručel. "No tak, no..." Zvedl sem k němu oči a on pokynul

hlavou do přeplněného lokálu. Pohledy všech hostů byly obráceny ke stolu, u kterého sem seděl společně s Ravibarem a Morlockem. Sklonil sem hlavu a upřeně pozoroval mokré kruhy na desce stolu. Náhlá chuť zvracet, která mě znenadání přepadla, spotřebovávala hodnou chvíli veškerou mou sílu.

Ravibar začal mluvit tiše, ale důrazně. Mramorově. "Můj příkaz jsi porušil a Hadí květ sis ponechal ve své pracovně. Varoval jsem tě, naznačil ti možné následky a ty jsi toho nedbal. Na tom, že ses účinkem toxinu zhroutil, máš vinu sám. Samozřejmě, že jsem příliš nepočítal s tím, že mě poslechneš. Původně jsem měl v plánu tu květinu z tvého skleníku odstranit. Samozřejmě bez tvého vědomí. Ale pak mě napadlo, že se toho vlastně o účincích seratotoxinu na lidský organizmus příliš neví a že je to přínosné a velmi zajímavé téma výzkumu. Tak jsem se spojil s doktorem Morlockem a společně jsme odvedli, myslím, docela hodnotný kus práce." Nevěřicně sem třeštil oči na Ravibarovy pohybuující se rty a touha zvracet byla čím dál nepřekonatelnější. Udělali si ze mě pokusnou krysou.

"Řekl jsi mi, ohrozit smíš jen vlastní život, ne?" "Samozřejmě, a na tom nic neměním. *Floris serpenti* sis ale nechal v pracovně ze své vůle." Zamrazilo mě. Zamrazilo mě z pocitu, že má vlastně pravdu. A pak znovu o dost silněji. Začala mnou otřásat zimnice. A jak mi to všechno postupně docházelo, byl ten třes čím dál víc k nezvládnutí. To, co teď Ravibar řekl, byla totiž nade vši pochybnost sprostá lež. "Zachare!", vykřiknul sem ještě z posledních sil, "Zachare, ty přece nevíš, jak vypadá Hadí květ..." a pak sem konečně začal zvracet. □

Miloslov Dodo Pouzar

Jedna neobyčejná sobota aneb

Z Budějovic do Salzburgu a zpět za 12 hodin

Ráno se probouzím do slunečného dne. Okamžik pohody je vystřídán zděšením - měla jsem vstávat již před třemi hodinami. Rychle se dávám do pohybu a zbytečně přemýšlím, jak je možné vypnout budík, aniž by si to člověk pamatoval. Včera jsem se nějak spontánně rozhodla zajet si do Rakouska, a ani pozdější probuzení mě od tohoto úmyslu neodradí. Vycházím vyzbrojená slovníkem s frázemi (moje znalost němčiny je ubohá), velkým autoatlasem, cedulkami a láhví s čistou kolejni vodou. Po cestě si vzpomenu, že nemám kapesník. Bez něj jsem mrtvá. Zahybám tedy ke Kauflandu a kupuji balíček kapesníčků papírových. V mém homelessáckém oblečku a s jedněmi papírovými kapesníčky vyvolávám na tvářích lidí, jejichž vozíky si lze splést s regály se zbožím, shovívavý úsměv.

V devět jsem na výpadovce na Krumlov. Po chvíli váhání vytahuji cedulku CK. Hned první auto zastavuje, přijíždím na odbočku na Linz a optimisticky vyvěšuji cedulku na toto město. Hodně lidí se na mě z aut dívá podivně. Přemýšlím, zda by nebylo rozumné pod cedulku napsat nějaký dodatek, jako třeba "Nejsem pašerák ani emigrant, a už vůbec ne to, co si myslíte, jedu pouze na výlet". Asi ne, je třeba šetřit fixou i papírem.

Rychlost cestování je úměrná mému požadavku. Popojíždím po kilometrech, přes vesnice, které snad ani nejsou na mapě. S velkou slávou přijíždím k hranicím, můj poslední spasitel otáčí do Dolního Dvořiště a já trochu nejistě vykračuji vstříc mnoha závorám. Morálně se připravuji na

problémy, které mě s mým vybavením asi neminou.

Hrdě se řadím mezi osobní automobily a podezřele hladce proplouvám českou stranou. Na benzince mezi celnicemi využívám komfortu bezplatného sociálního zařízení a s malou dušičkou kráčím k Rakušanům. Musím je přesvědčit, aby mě pustili. Mé odhodlání ochlazuje zjev celníka v budce - při pohledu do milé tváře toho pána mě okamžitě napadá něco o příslušnících SS za války. Přísně si mě měří a divadlo začíná. Nějak slátám dohromady několik odpovědí, ale jeho otázky jsou stále dotěrnější a složitější. Oznamuji mu, že německy neumím, jestli mluví anglicky. "Yes, of course," říká nakvašeně. Tady přece nikdo nemůže pochybovat o jeho vzdělání. *J a w o h l , m e i n* Hauptscharführer, sorry, už se víckrát nenarodím.

Bere mě stranou a výslech pokračuje anglicky. Ze dveří budky vykukují jeho dva o mnoho sympatičtější kolegové. Snažím se svému trýzniteli vysvětlit, že jedu na výlet, jen tak, protože je hezky. Ne, nejdu pracovat, ano, stopem - kolik mám peněz? V tuto chvíli mi zbývají právě dvě stovky české. Tuším, jak se asi bude tvářit, ale hra je rozehrána. Bez váhání mu peníze bezelstně ukazují. Poprvé se zasměje - patrně v domnění, že jde o vtip. Vážným hlasem ho ujišťuji, že nejde. Evidentně nevěří tomu, co vidí. Na tváři se stahují mraky a z nich krupobití dalších otázek. Ne, platební kartu nemám, nejdu nakupovat, ano, jen na výlet, podívat se po Rakousku a potom zpátky.

S lítostí po očku sleduji, jak mi ujíždí jedno auto za druhým. Chápu jeho šok i nedůvěru, ale nemám na vybranou, jsem rozhodnuta dotáhnout své vystoupení před tím arrogantním parchantem do konce. Ten nakonec mávne rezignovaně rukou, musím jen slíbit, že se večer vrátím. Jeho kolegové, jež se po celou dobu upřímně bavili, mizí v budce ke svým povinnostem. Vyvěšuji opět cedulku Linz. Vzhledem k pokročilé denní době začínám pochybovat, zda dojedu až do Salzburgu, jak jsem měla původně v úmyslu. Uvidíme. Bere mě jeden pán, našťástí umí anglicky. Vezme mě až za Linz na benzínku, tam už jede na Salzburg skoro každý. Sotva vytáhnou ceduli, už na mě mává chlap od jednoho z kamionů. Lámanou němčinou se domlouváme - ne, on přímo na Salzburg nejede, ale jeho italský kolega, který hned přijde. Odkud jsem - z České republiky? Tam jsem několikrát byl. On je z Bulharska. Kam jedu - na výlet? Á, italský kolega přichází!

Něco po sobě štěkají (podle výrazů tváře soudím, že jde o přátelský rozhovor), podezíravě sledují Itala. Ani Psí dečka nevypadal víc jako mafián. Bulhar sděluje výsledek porady - změna plánu, Ital jede jinudy, do Salzburgu mě svezte on, ať si nasednu. Uvažují, nakolik jsem si pomohla před Italem s Bulharem, ale jak říká moje ségra po valašsky - "Tož co

už." S vírou v lidskou dobrotu a sbratření národů šplhám se do závratné výšky obrovského auta.

Po cestě mám hlavu přilepenou na předním skle. Alpy! Sice jen okraj, avšak jsou tam - bizarní tvary štítů, dosud sněhem pouze pocukrovaných, nová a nová panoramata, skvělá viditelnost. Slunce. Zapomínám na nesnáze a zcela se oddávám obdivování scenérie. Vytrhne mě Bulharův hlas, pomalu začínám vnímat obsah slov. Také cosi obdivuje a já s úlekem zjišťuji, že krajina to není. A kruci. Rychle se vracím do reality, snažím se odvést téma hovoru jinam. S mojí němčinou to jde těžce. Anguel, jak se Bulhar představil, neustupuje a přemlouvá mě, abych s ním jela do Německa, že mě zítra přiveze zpátky (nejspíš v konzervách, soudě podle jeho impozantního zjevu). Aktivuji veškeré závitky paměti. Němčino, hilf! Blekotám, že musím být ještě dnes zpátky, mám práci v laboratoři, kolegové na mě budou čekat, slíbila jsem jim to atd.

Anguel slevuje. Mluví o benzínce u Salzburgu a nabízí mi marky. Nejprve nechápu, docela by se šikly... pak dělám, že nechápu. Ne, opravdu vám nerozumím, chci u Salzburgu vystoupit, nechci peníze, proč mi dáváte peníze? Poté, co Anguel doprovodil svůj

požadavek výmluvným gestem, již není možné hrát blbou, ačkoli právě tento herecký úkon zvládám nejlépe. Horečně přemýšlím, co říci. Odmítnu-li striktně, poveze mě třeba až do Německa a nape do konzerv. Nikdy. V hlavě se rodí plán, kývám (z neznámých důvodů není součástí mého plánu v té chvíli pepperfog pečlivě ukrytý v kapse, ale to už se stává).

Zastavujeme na parkovišti u první pumpy před městem. Anguel zápasí s volantem a řadicí pákou, já nenápadně shrabuji své věci. Batoh, slovník, cedulky. O.K. V momentě, kdy Anguel začíná stahovat záclonky a vytvářet intimní atmosféru, prudce otvírám dveře kamionu a vrhám se do hlubiny. Za letu volám "Danke fürs Mitnehmen!", po tvrdém dopadu "Scheisse!" a prchám k dálnici. Smůla, jsme skoro na mostě, na druhou stranu nelze. Nabírám pravý azimut, přebíhám most ve směru podélném a po nebezpečně příkrém svahu se snažím dostat na silnici pod mostem. V hloubce pode mnou jakýsi rakouský dědeček s údivem sleduje můj výkon na téměř kolmé stěně, za který by se nemusel stydět ani gekon. Konečně rovná zem. Pociťuji rostoucí potřebu něčeho duchovního, zatím si připadám jak při natáčení inteligentního amerického akčního filmu. Jsem na samém okraji Salzburgu. Chvilí jdu po kolejích. Vlak mě míjí (jak jinak) právě na železničním mostě. Tisknu se k oceli a věřím ve splynutí hmoty. Opouštím koleje a vydávám se stezkou pro chodce a cyklisty ke krásným loukám. Hladím poníka. Úžasný výhled na město a okolí. Otvírám slovník a ptám se dvou babiček, jak se jmenuje ta krásná hora s vysílačem. Keisberg. Babičky jsou ochotné a ukazují mi další místa; přestože jim už nerozumím ani slovo, srdečně děkuji. Usedám na stráž a kreslím - kéž bych teď měla

foťák! Nemohu od hor odtrhnout oči. Hodina uběhne jako voda, je čas myslet na návrat.

Po značném horolezeckém úsilí přicházím k benzínce - poslední zeď, konečně (Rakušaní mají podél dálnic ploty a zdi - při chůzi za plotem si připadáte jak zvíře v ZOO, při zdolávání zdí jak Pepík na hruškách, ale i s takovými slastmi je nutno počítat. Nejde-li o nic horšího...). Půl čtvrté odpoledne. Zastavuje chlapík v dodávce. Říkám, že chci na Linz, kývá. Vychutnávám cestu zpět. Jezero Mondsee v západu slunce. Rudý sníh na rozeklaných vrcholcích, hradby a hradby štítů. Opět se nechávám unést, opět se mi to vymstí. Míjíme odbočku na Linz. Dívám se zmateně na řidiče: "Ich gehe nach Linz!" "Ja?" podívá se upřímně. "Ich gehe nach Wien." A nic. Namítám, že bych třeba i ráda vystoupila. Nevinně říká, že tady to nejde, až na další benzínce. Setmělo se. Jedeme pět minut, deset. Rezignuji a morálně se připravuji na cestu do Vídně.

Před námi světla - benzínka. Netuším, jak můžeme být daleko od Linze. Odbočujeme z autobahnu a vjíždíme do komplexu benzínových pump, motorestů a obchodů. Můj dobrodinec se se mnou mile loučí. Žádná omluva, žádná rada. Dívám se do jeho nevinných očí a dochází mi, že mu asi ne všechny nervové vzruchy běhají tak, jak by měly. Zoufale se rozhlížím. Odsud se potmě nevymotám. Intuitivně jdu po jedné z cest - úleva. Ukazatel, na jednu stranu Linz, na druhou Vídeň. S novým optimismem se stavím pod lampu, opráším cedulku a čekám.

Po půl hodině strážlivím. Samý Vídeňák, Linz je asi zakázaný směr.

Naštěstí ne tak docela - ujímá se mě starší německý pár, pán mluví anglicky, vysvětlují mu svou situaci. Nakonec mě svezou až zpátky na hranice. Nevím, jak jim poděkovat. Jen se na sebe podívají: "Člověk by měl každý den vykonat aspoň jeden dobrý skutek. Navíc máme dceru a říkáme si, co kdyby na našem místě byla někdy někde ona." Sleduji, jak odjíždějí a mizejí ve tmě. Dýchne na mě dojem něčeho vznešeného a nesmrtelného.

Zpáteční cesta přes celnice probíhá hladce. Buch - razitko do pasu a "Aufwiedersen, Österreich!" Na dalšího stopa čekám skoro hodinu. Zvedá se ostrý vítr a docela slušně vymrzám. Zastavují dva Poláci, starší a mladší. Vrhám se do

vyhřátého auta. Oni mluví polsky, já česky, ale báječně si rozumíme. Mám konečně pocit, že to dobrodružství skončí dobře. Ještě jednou zpozorním - to když mi Poláci nabízejí, ať s nimi jedu do Varšavy. Opatrně odpovídám, že snad příště, dnes mám cestování plné zuby. Oba se pobaveně zašklebí - byla to přece pouze legrace. Och, haha. Ptají se, zda si dám něco k pití. Skromně vyhrknu, že ano, a vzápětí svírám v dlani plechovku s Red Bullem.

Opravdu cítím, že mi narůstají křídla, když naproti Kauflandu vystupují přesně v devět večer z auta, loučím se s Poláky a vydávám se na cestu ke koleji. □

- mara -

Stopařky, stopaři a jiní cestovatelé a dobrodruzi ze silnic, dálnic, přístavů, letišť, nádraží a zapadlých stezek !!!!!

Doufám, že toto stručné úvodní vyprávění ve vás probudí vzpomínky na podobné akce (těm, co při čtení usnou, snad alespoň ve snu) - na výpravy, kdy nevíte, kam dojedete, nebo to naopak víte a nedojedete tam, kdy je ve hvězdách, kde a zda budete spát, na výpravy úspěšné a neúspěšné, dlouhé i krátké, za hezkého i apokalyptického počasí.

Nenechávejte si své zážitky pro sebe! Pište a pište, i kdyby mělo jít pouze o jednu větu či odstavec, o malé doporučení či varování ostatním - lidem, kteří z různých důvodů dýchají prach ze stejných silnic jako vy, co také uskakují před řítícími se kamiony, v zimě přimrzají k asfaltu a v létě se společně s ním roztékají, snaží se s ním splynout, blíží-li se dálniční hlídka, čekají dlouhé hodiny na správný vlak, učí se udržet rovnováhu na palubách lodí či létají výše než ptáci, zvednuti do nebe ohromnou silou motorů Boeingů, Airbusů, Iljušinů a jiných králů vzduchu. Na tyto tradiční dopravní prostředky připadá samozřejmě nespočet prostředků atypických, takže pokud jste někdo stopl karavanu velbloudů, objel jste Evropu na oslovi, sjel Vltavu v neckách nebo v něčem, na co mi už nestačí ani fantazie, proměňte svá dobrodružství v poutavá vyprávění - stačí jen vzít pero nebo klávesnici a nechat proud vzpomínek protékat skrz tato pojitka na papír.

Vaše příspěvky budou zdrojem zábavy a úsměvů, ale i poučení a cenných informací - stejně jako cestování samotné. A kam můžete svá vyprávění nosit či posílat?

email: nevil@tix.bf.jcu.cz nebo osobně na KI /907

- mara -

V přítmi malé místnosti k všeobecné radosti na spředení první sítě propojili svoje nitě:

tarantulka **Věrka Cihlářová** (šéfredaktor)

pokoufník **Petronius Koutecký** (věda)

sekáč **Pedro Novotný** (vlastní tvorba)

snovačka **Alča Schusserová** (společnost)

běžník **Luky Šmahel** (akčník)

slídlilka **Míša Uhlířová** (volný čas)

pavouček pro štěstí **Eliška Zapomělová** (kultura)

a

Danuše Vašková

Zdeněk Klouda

Pestřenkami vyzdobili baboučci:

Lenka Stará & spol.

První pavučina rozhozena 29. února 2000

Deadlano uzávěrky následující sítě

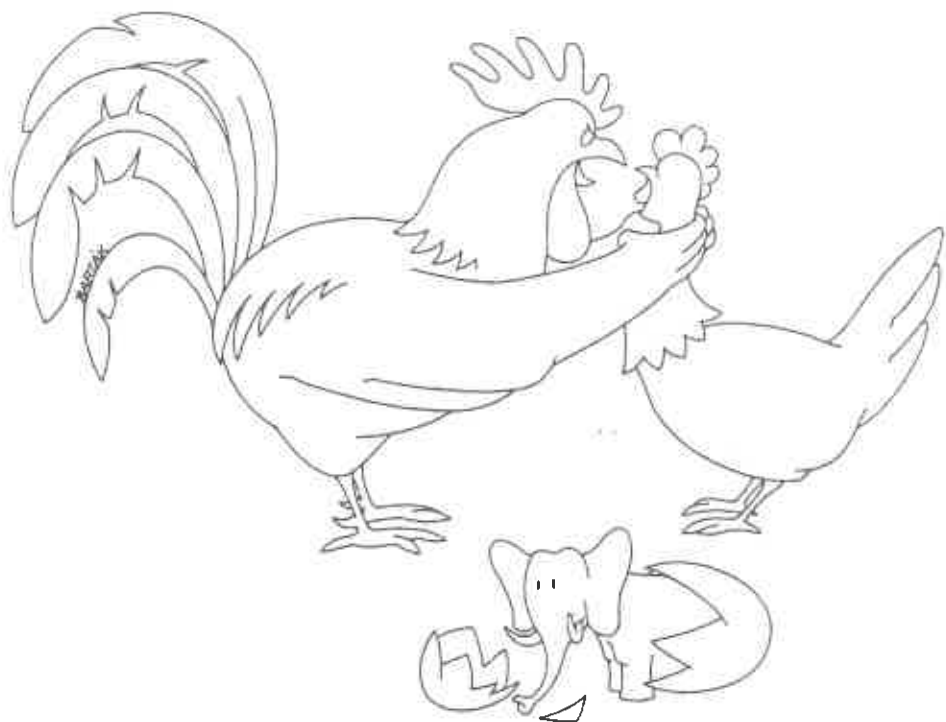
zatáhneme 5. dubna 2000

PAVUČINA

časopis studentů Biologické fakulty Jihočeské univerzity * **vydává:** Attavena, o.p.s., Branišovská 31, 370 05 České Budějovice * stabil: 038/777 2357, mobil: 0603/895 312, e-mail: attavena@atlas.cz * **redakce:** Branišovská 31, Autopark č. 206, e-mail: pavucina@tix.bf.jcu.cz * **šéfredaktor:** Věra Cihlářová, **manažer:** Zdeněk Klouda, **grafická úprava:** Attavena, o.p.s., **tisk:** Tiskárna Posekaný * vychází pětkrát ročně * náklad 250 kusů * prodejní cena výtisku: 20 Kč * vyšlo 29. února 2000 * **UZÁVĚRKA 2. čísla je 5. dubna 2000**

Zveřejněné příspěvky se nemusí shodovat s názory redakce.

*Vítáme čtenáře,
kteří čtou rádi odzadu.*

**Nazdárek člověče,
taký ti připadá, že na této straně nic není ?
Já ti něco prozradím - na těch třech dalších taký ne ...
Technický šotek způsobil matematický zkrat,
a tak máte navíc k dispozici tyto čtyři strany.
Jak s nimi naložíš, je na tvém uvážení.
Tak s chutí do toho !**

Zde je prostor pro vaši reklamu

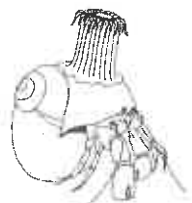

Děkujeme panu děkanovi Biologické fakulty
Zdeňku Brandlovi
za podporu celé myšlenky existence studentského časopisu
a za cenné příspěvky do něj.

Děkujeme také panu Josefu Šimáčkovi,
který s námi ochotně strávil spoustu času
nad konečnými grafickými úpravami
a podělil se o své zkušenosti z této oblasti.

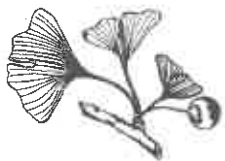
místo pro tvé Poznámky

místo pro tvé Poznámky

**A pokud by se vás někdo zeptal: "
K čemu je dobrý skokan zelený?",
optejte se ho na oplátku "A k čemu jste dobrý vy?"**
(ERAZIM KOHÁK)

---

místo pro tvé Poznámky

Vzkazy z redakce

Už jste také slyšeli názor, že jest nevhodným studentem biologie, kdož nečte pouze separáty ? Tak na to zapomeňte... Udělejte si pohodlí, uvařte čaj, zapalte svíčky a ponořte se v umná dílka, která jsem pro vás seskupil.

Pedro

Tak jsem se právě vrátila z noční procházky v čerstvě napadaném sněhu. Ještě mi nestačily rozmrznout uši (o ostatních částech těla ani nemluvě) a už na mě kouká z monitoru Kulíhráška obrovský pavouk trůnící přímo uprostřed orosené sítě. Kouká a usmívá se. A hele, teď dokonce laškovně mrkl jedním svým okem ! Asi už půjdu spát... ale ještě předtím popřeju vám čtenářům, abyste na těchto stránkách nacházeli vždy uvolnění a odpočinek od každodenních starostí.

Věra

Až se vám někdy bude zdát, že nemáte kam jít a všechny cesty jsou pro vás uzavřené, zkuste jít do sebe, třeba po tom zážitku velice rychle nějakou spásnou cestičku najdete. A nebudete-li si opravdu vědět rady, zkuste nahlédnout do rubriky Volný čas - možná zde objevíte inspiraci.

Míša.

Ahoj!

Zdravím Vás a chápu se té jedinečné příležitosti, něco Vám popřát. Držte si klobouky, ať ve zdraví a s jasnou myslí prosvítíte maratonem začínajícího semestru, a přitom si stále znovu a znovu připomínejte, že je jen pár věcí na světě, na kterých opravdu záleží. A možná byste si, alespoň někdy, mohli vzpomenout na Pavučinu.

Eliška

Zde je prostor pro vaši reklamu

Akčník

Tento akčník obsahuje především akce a semináře konané v období od 25. února 2000 do poloviny dubna 2000.

Vznikly dvě nové katedry:

Katedra fyziologie živočichů – informace v hnědé brožurce na nástěnce, koná pravidelné semináře v pondělí v 13.30

Katedra fyziologie rostlin – zatím pravidelné semináře nemá, sledujte nástěnku, třeba se na ní něco zjeví

Do uzávěrky akčníku (tj. 23. února 2000) se nám nepodařilo získat informace o seminářích katedry ekologie a večerního semináře katedry botaniky.

Důležité fakultní termíny:

- 31.3. – Konec zkouškového období
- 31.3. – Termín pro podávání žádostí o ubytování na kolejích (budou snad k dispozici na studijním oddělení kolem 10. března)
- 25.2. – Promoce nových bakalářů, magistrů a doktorů (14.00)
- 29.2. – Informační schůzka o logu fakulty (20.00)
- 3.3. – Termín odevzdání hodnocení přednášek za zimní semestr
- 24.3. – Nejzazší termín pro zápis nebo škrtnutí kursu na letní semestr
- 31.3. – Termín odevzdání protokolů bakalářských a magisterských prací – odevzdání protokolu do tohoto termínu na studijní oddělení umožňuje získat na letní semestr peníze na bak. a mag. práce
- 31.3. – Nejzazší termín pro podání přihlášek do bakalářského studia na BF JU

Exkurse fakultní ...

- 27.4. – 13.5. Velká fakultní exkurse východní mediterán + Turecko, zápis možný na nástěnce Na sádkách („terénaři“ mají přednost)
- 19.5. – 21.5. Exkurse semináře Vybraná chráněná území světa (Bílé Karpaty či Neziderské jezero), inf. Jan Květ
- cca 28.5.–2.6. Botanická exkurse Podyjí (Terénní praxe IV.), inf. Milan Štech
- 12.6. – 14.6. Exkurse semináře Vybraná chráněná území světa (NP Brechtsgaden, snad)
- 23.6. – 2.7. Terénní kurs zoologie mořských bezobratlých, запиšte se do 29.2.!

Program botanických exkursí

bude vyvešen

ve druhé polovině března!!

... a nefakultní

- 2.3. – 5.3. Ornitologická exkurse k Pálavě, inf. Radek Lučan (již obsazeno)
- 3.3. – 5.3. Zátah na datlika tříprstého, Modrava, NP Šumava, inf. Zdeněk Kotal

Exkursí ještě zatím moc není – s příchodem jara jich jistě přibude!

další akce...

Promítání v rámci FILMOVÉHO KLUBU – inf. Michal Paroulek:

8.3. – sci-fi Gattaca (19.00)

23.3. – DVD Matrix (19.00)

Přednáška na PF JU

15.3. – T. G. Masaryk a české dějepisectví
(Josef Blüml, 15.30)

Upozornění:

Autoři akčníku neručí za změny provedené po 23. únoru 2000 a za případné nepřesnosti způsobené chybami v info materiálech na nástěnkách.

Autoři Lukáš Šmahel a Jiří Kubásek

Obrázky kreslili Anna Faltýnková, Helena Chvojová, Petra Mléčková a Barbora Černá

Fyziologie živočichů

pondělí 13:30 v zasedačce entáku:

- 6.3. J. Páca
Regulace iontového transportu v epitelových buňkách
- 20.3. Seminář diplomantů:
J. Kovalovský
Změny spektra bílkovin a enzymů ve vajíčkách sarančete *Locusta migratoria* v různém hormonálním prostředí.
A. Maxová
Hormonální regulace aktivity zdrojů energie u křídlních moř ruňelnice pospolné *Pyrrhocoris apterus*.
- 3.4. Seminář diplomantů:
A. Neuwirth
Identifikace neurohormonu seserikotropinu v CNS vybraných druhů hmyzu
M. Borovská
Adaptace vaskulárních odpovědí člověka na chlad
- 10.4. M. Vojtíšek
Neurotoxické účinky manganu
- 17.4. Seminář diplomantů
V. Černá
Metabolismus lidských lymfocytů po aplikaci adrenergických agonistů
B. Konopová
příprava tématu – Prothorakální žlázy sarančat

Parazitologie

čtvrtek 13 hodin v zasedačce parazitáku:

- 2.3. Vojtěch Kovář
Vztah mezi metabolismem železa a imunitní odpovědí hmyzu
- 9.3. František Moravec
Trichinelidní hlístice u studenokrevných obratlovců
- 16.3. Miroslav Oborník
Detekce apikoplastu u *Gregarina garhami*
- 23.3. Jan Votýpka
Krevní cizopasnici ptáky
- 30.3. Jaroslav Křížek, Jindřich Chmelář
Molekulární fylogeneze symbiontů krevsajících členovců
- 6.4. Denisa Frantová
Parazitické hlístice naší avifauny
Alena Zíková
Charakterizace DNA u prvoka *Cruzella marina*
- 13.4. Andrea Škeřiková
Molekulární a morfologická fylogeneze tasenic rodu *Proteoncephalus*
Anna Faltýnková
Biologie vývojových stadií motolic z vodních měkkýšů u Haklových dvorů
- 27.4. Petr Horák
Kompatibilita trichobillarzií s hostiteli
- 11.5. Edwin Bouman
Olfactometer response in *Ixodes ricinus* ticks. Pheromones bringing the sexes together.
- 18.5. Jaroslav Flegr
Mění toxoplasma lidské chování a psychiku?

Obecná biologie (čtvrtek 13:00 v zasedačce entáku):

- 9.3. Ivo Šauman Time is the essence: Circadian clock genes keep ticking
- 23.3. J. Melicherčíková Hlavní protein teratocytů *D. coccinellae*
J. Strbáčková Hemocyty *S. littoralis*
Z. Berger HNF – 4(D) slinných žláz *D. melanogaster*
- 30.3. J. Urbánková Morfologie HL60 po indukci apoptózy
M. Slapničková Fagocytóza u *R. norvegicus*
O. Pavliš Monoklonální protilátky proti *F. tularensis*
M. Černá Cirkadiární rytmy nukleolů
- 13.4. Václav Mach Architecture of insect labial glands promoters
- 27.4. Jaromír Sýkora Transplantace srdce a apoptóza
- 4.5. Josef Berger Potřebujeme laboratorní zvířata i v buněčné biologii?

Poznámka autorů akčníku, aneb vysvětlivky: Zkratky latinských rodových jmen *D.* a *R.* nutně znamenat *Drosophila* (jako octomilka) a *Rattus* (jako potkan). Původ zkratk *S.* a *F.* je nám neznámý, stejně tak i význam geneticko-chemických run HNF-4(D) a HL60.

Studna vévody Chuana Li Po

Kdo jméno vévody Chuana
z dob dávno minulých
mohl by ještě mít?
Zato studna, již dal vyhloubit,
dosud nevyschla.
Pod zeleným mechem
kamenné okruží
stále vydechuje chlad.
Jen osamělý měsíc
občas se blýskne
ve světi hlubíně.
Podzim vždy odvané
listy platanu
a jaro květy ozdobi
hulnxe broskvoni.
Cesta je daleko
a jenom zřídka kdy
sem pouťník zabloudí,
jenž spatřit mohl by.
Jak průzračně čistá
dosud je
voda ve studni.

Zoologie:

středy v 18 hodin na P1

- 8.3. Fernando Chuhale – Mšičí parazitoidi (dokt. seminář)
- 15.3. Blanka Cikánová, Kateřina Vančová, Vlastimil Prkna
Biotopové preference ptáků v městském prostředí
(bakalářský a magisterský seminář)
- 22.3. Stanislav Lhota
Infanticida a tetičkovské chování hulmana posvátného
- 29.3. Martin Čech – Pelagické chování riverinních ryb v údolních
nádržích / Jitka Křížková – Hybridogenese u vodních skokanů /
Lenka Svobodová – Morfometrická analýza netopyřilho křídla
(mag. seminář)
- 5.4. Adam Dušek – Hierarchické postavení laně a koloucha /
Jan Vambora – Citlivost terestrických stejnonožců k vysychání /
Iva Vodičková – Postnatální vývoj *Acomys* z východního
středomoří / David Tietz – Evoluce ploštic podčeledi *Triatominae*
(bak. a mag. seminář)
- 12.4. Michal Berc – Experimentální ověření teorie optimálního výběru
potravy u ptáků / Libor Weiter – Etoekologie hryzce vodního /
Martin Konvička – Vymírají motýlí?
(dokt. seminář)
- 19.4. Milan Janda – Evoluce sociálně žijícího hmyzu
- 26.4. Jaroslav Holman – Vývojové cykly, populační genetika
a hostitelská specialisace při evoluci mšic
- 3.5. David Storch – Kolik je na světě ekologických nik
- 10.5. Daniel Fryta – Etnická taxonomie a její využití v zoologii
- 17.5. Lukáš Čížek – Herbivoři v papuánském pralese (dokt. seminář)

Botanika - magisterský seminář středy 15:30 v malé posluchárně na Sádkách:

- 1.3. Hodačová D., Gruberová H.,
Bendová K., Francírová T.,
Hrázský Z., Filipová M., Štřelec M.
- 8.3. Mrtvá dřevní hmota v lesním
ekosystému (Lepšová a kol.)
- 15.3. Janeček Š., Nováková M., Šabacká
M., Ekr L.
- 22.3. Kolář T., Čejková A., Koláčková
M., Litvin R.
- 29.3. Štastná P., Koutecký P.,
Trojánková K., Schusserová A.
- 5.4. Schůze katedry
- 12.4. Chaloupecká E., Urbanová H.,
Wolfová G., Míkolášová K.
- 19.4. Seminář k exkurzi do Turecka
- 26.4. Jonášová M.
- 3.5. + 10.5. výjezdní seminář (probíhá
v zahraničí – Turecko)

Večerní seminář bude probíhat
nepravidelně ve středu od 17.30 ve velké
posluchárně na Sádkách.

Genetika (čtvrtky 13 hodin, zasedačka ÚMBR):

2.3. M. Ondřej	Stav sekvenování genomu <i>Arabid. thal.</i>
9.3. M. Kuchař, E. Růžková, O. Štamborová	Magisterský seminář
16.3. J. Matoušek	7SL RNA výsledky práce 1995 - 1999
30.3. Seminář oddělení cytogenetiky	
6.4. V. Čapková	Posttranslační modifikace genové expresce
13.4. E. Pavlová, M. Trubač, P. Erben	Magisterský seminář
20.4. L. Ohnoutková, E. Muelerová	Transgenóze mikroprojektily u obilovin
27.4. H. Jelínková, J. Pospíšilová, R. Vincenciová	Magisterský seminář
4.5. M. Vítková, A. Tothová	Bakalářský a doktorandský seminář
11.5. D. Bystřická, P. Novotný, J. Stehlík	Magisterský seminář
18.5. Z. Fiedler	Identifikace jedinců molekulární tech. v klinické diagnostice

